

MAGYAR HÉTFŐ

Megjelenik hétfőn reggel

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest.

VIII., Horánszky-utca 20

Telefon: József 338—21

és József 431—93

POLITIKAI HETILAP

FŐSZERKESZTŐ:

HALLER ISTVÁN

SZERKESZTIK:

CSERNÁTONY LÁSZLÓ ÉS MOVIK ZSIGMOND

Egyes szám ára 10 fillér

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 pengő

Fél évre . . . 3

Postafeliratoképzési csekk-száma: 53.817

V. évfolyam.

Budapest, 1929. november 11.

46. szám.

Bud János nagy beszéde a termelésről és az ipar fejlesztéséről

Győzött a Ferencváros Újpesten

Mit akar a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt?

Nincs szó kormánybuktatásról, miniszteri tárcákról, baloldali orientációról
Az ország gazdasági helyzetén javítani kell

— A Magyar Hétő tudósítójától. —

Az elmúlt hét politikai szenzációja a *Keresztény Gazdasági és Szociális Pártnak* az az értekezlete volt, amelyen a miniszterelnök és a gazdasági miniszterek részletesen ismertették programjukat, intézkedéseiket, kormányzati ténykedésüket. Ezeket a megnyilatkozásokat kiprovokálta a keresztény párt azokkal a kérdésekkel, amelyeket a kormánynak kellett megválaszolni.

Magával az akcióval kapcsolatban különféle találgatások keltek szárnyra a napisajtóban. Mi a párt célja? Van-e a pártnak személyi követelése? Közeledést jelent-e az akció a baloldaltól? Mi lesz a folytatása?

Nem kerül-e sor a koalíciós viszony felbontására?

Vagy éppen ellenkezőleg, új személyek bekapcsolása révén nem fog-e kimélyülni az eddigi viszony, amelyben a párt a kormánnyal van? A különféle pártállású lapok

elkapott párbeszédéből, rosszul visszaadott nyilatkozatokból formálják ki a nekik tetsző beállítást

és így mesterségesen elhomályosítják a párt akciójának okát és intencióját. Súlyt helyezünk arra, hogy egy becsületes politikai gesztiót helyes megvilágításban helyezzünk olvasóink elé, ezért megkértük a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt egyik olyan tagját, aki kezdeményezője volt a párt ismeretes fellépésének, hogy

ismertesse a párt intencióit és többlet terveit.

— Ilyen komoly időkben — kezdte informátorunk — valóban nem volna szabad találgatásokkal és inszINUÁCIÓKkal zavarni egy olyan akciót, amelynek sikeréből mindenkinek haszna lenne. De ha itt-ott sikerül is a párt akciója felől a közönséget tévedésbe ejteni,

bizonyára nem sikerül megtéveszteni a kormányt és még kevésbé sikerül eltéríteni a pártot eredeti céljától.

— Mit akar tehát a párt? Nem akar kormányt buktatni. Nem akar miniszteri tárcákat, nem akar pozíciókat. Hiszen ha ez lett volna az ambíciója, ezt régen kielégíthette volna. De erről nincs szó.

Szó van az országról, a dolgozók súlyos helyzetéről, a megakadt gazdasági vérkeringésről és az ennek nyomában járó bel- és külpolitikai veszedelmes konzekvenciákról.

Ezeket kell elhárítani. S azért tudni akarjuk, van-e konkrét és helytálló gazdasági programjuk a gazdasági minisztereknek. Mit akarnak és főképpen mit tudnak tenni a momentán és az elkövetkezendő bajok ellen.

A programot szigorúan fogjuk mérlegelni. Ki akarjuk a magunk gondolataival egészíteni.

Ha ezen túlvagyunk, akkor látni akarjuk a lehetséges és szükséges intézkedések gyors, energikus, sőt kíméletlen

keresztülvitelét és minden egyéb problémának létretételét, mindaddig, amíg minden rendelkezésre álló energia és tőke a szociális bajok orvoslásához szükséges.

Erre vonatkozatható Haller Istvánnak az a kijelentése, amelyből baloldali orientációra következtettek.

A gazdasági és szociális munkában együtt dolgozhatnak mindazok, akik nem kergetnek fantomokat, akiknek nem programjuk a polgári társadalom lerombolása.

Ha ezeket világnézeti felfogások el is választják egymástól, gazdaságpolitikai téren együtt dolgozhatnak.

A keresztény párt folytatni fogja akcióját a bfrlát terén csakúgy, mint a problémák, megoldások felvetése terén.

Teljesen a kormányzattól függ, hogy egy önzetlen, de komoly és el nem nyomható akciónak lesz-e módosító befolyása a két kormánytámogató párt egymáshoz és a kormányhoz való viszonyára.

Ez másodrendű kérdés. A célt kell elérni: erélyes kormányzati és törvényhozói munkát a gazdasági és szociális bajok orvoslására. Az elszegényedési folyamatot meg kell állítani.

Aki ebben a munkában nem fogja tudni elvégezni a reá váró részt, azt félre fogják állítani, — nem mi, hanem — az eljövendő események.

Ezzel számolnia kell mindenkinek.

Mezőgazdaság és ipar

Irta: Haller István.

A kormány a *Keresztény Gazdasági és Szociális Párt* értekezletén tiszteletreméltó nyíltsággal számolt be terveiről, a nehézségekről, amelyek a tervek megvalósításának útjában állnak. A legjobban karakterizálta a helyzetet gróf Bethlen miniszterelnök, aki azt mondta, hogy a kormány két malomkö között őrölködik. Mondhatta volna azt is, hogy Pókainé módjára töpreng: melyiket szeressem, melyiket szeressem. A két édes gyermek: a mezőgazdaság és az ipar. Mind a kettő követeli a maga jussát. Mind a kettő boldogulni akar. Mind a kettő hivatkozik a hozzá kapcsolódó vitális érdekekre. És tegyük hozzá mindjárt: mind a kettőnek igaza van.

Igen ám, de az érdekek látszólag ellentétesek. Sokan azt hiszik, hogy valóban, sőt kiegyenlíthetetlenül ellentétesek. Tehát választani kell. Vagy a mezőgazdaság, vagy az ipar. Az egyiknek szenvednie, talán sorvadnia kell, hogy a másik meg legyen menthető. De melyik legyen az egyik és melyik legyen a másik? Melyiket szeressem?

Agrár ország vagyunk, hallatszik innen is, onnan is. Ezer évig a földből éltünk. Ez a legnagyobb, a természetes kincsünk. A kereső lakosság 70 százalékának ez ad kenyeret. Ha tehát választani kell, csak a mezőgazdaságra eshet a választás. Jöjjön tehát a vámleszállítás, a koncessziók sorozata az ipar terhére, a mezőgazdaság javára. Ez a kormányzat hajlik is ebbe az irányba és vannak már tanácskozó testületek, a melyek a koncessziók mértékével foglalkoztak.

De kell-e választás? Van e összeegyeztethetetlen érdekellentét? Lehet-e, szabad-e a kérdést úgy felállítani, hogy vagy az egyik, vagy a másik? Lehet-e elképzelni, hogy az egyik sorvadása, a másik erősödését jelenti? Nem. És újra nem. És ahányszor felteszik a kérdést, mindannyiszor nem.

A magyar mezőgazdaság és a magyar ipar sorsa elválaszthatatlan egymástól. Éppen a mezőgazdaság mai nehéz értékesítési viszonyai bizonyítják ezt a legfényesebben. A logika nem az ipar gyengítését javasolja, hanem az erősítését. A külföldi piac mindig problematikus, mert tőlünk független ellentétes érdekeltiségi, sőt ellenséges tényezőktől függ. A külföldi piacért hozott áldozat mindig rizikóval jár. Lehet hogy eléri a célját, lehet hogy ablakon kidobott pénz. Soha nem tudhatjuk előre. Ami tőlünk függ, amit senki el nem vehet tőlünk, ami biztos, az a hazai fogyasztópiac. Ennek a gazdasági elsorvadása halálos bizonyossággal mezőgazdasági csapás — amint hogy a megerősödése a mezőgazdaság nyeresége.

Eleve tiltakozunk tehát a melyiket szeressem politikai elgondolás ellen. Mind a kettőt. És pedig egy formán. Mind a Kettőt igazságosan.

részrehajlás, egyoldalúság és elfogultság nélkül. Az érdekek különbözőek, de összeegyeztethetők. Itt is nemzeti vagyronól van szó — ott is. Itt is dolgozók kenyereéről, ott is. Egyikét nem lehet odaadni a másiknak. A gazdaságpolitikai akciónak is csak azt lehet célul kitűzni, hogy az egyensúlyt helyreállít-

sa, az érdekeket összehangolja, a békét megteremtse.

Ha megindul a gazdasági élet törvény útján való reorganizálása — és meg kell indulnia —, csak ezt tűzheti ki célul, különben lerontja azt is, ami van, ahelyett, hogy erősítene és gyógyítana. Pedig erre van szükség.

Miért nem jelent meg Vladár professzor kritikája a Ford-tractorról a Gazdasági Lapokban

Mikor a kiadóhivatali igazgató ötmilliót kér és félmilliót kap egy cikk elsüllyesztéséért Marasztaló ítélet egy kínos perben

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Vladár Endre dr gazdasági akadémiai tanár, a magyarvári gépkísérleti állomás vezetője, még 1923. szeptemberében cikket küldött fel Budapestre a *Gazdasági Lapok* szerkesztőségének és a cikkben a megejtett próbák alapján

bírálatot írt a Ford-gyártmányú mezőgazdasági traktorral.

A cikk a *Gazdasági Lapok* akkori kiadóhivatali igazgatójának, Erdős Józsefnek kezébe került, aki a cikket nem közölte, hanem megjelent vele a Ford-gyár budapesti képviselőjénél, Haltenberger Vilmosnál. A cikk szerzője ugyanis

kedvezőtlen véleményt nyilvánított a Ford-féle szántógépekről

és a kiadóhivatali igazgató azért kereste fel a Ford-cég budapesti megbízottját, hogy vele a sajtóközlemény visszatartásának feltételeiről tárgyaljon.

Erdős átadta a cikket Haltenbergernek, aki

magából kikelve tiltakozott a közlemény megjelenése ellen,

égre-földre esküdözött, hogy a cikk adatai és ténymegállapításai merőben ellentétesek a külföldi és a budapesti műegyetemen végzett próbák eredményeivel. Erdős vállalkozott rá, hogy

5 millió korona ellenében megkísérli az újságközlemény visszatartását.

Néhány nap múlva levélben értesítette is Haltenbergert, hogy a „Vladár-ügy teljesen rendezve van.” Erre Haltenberger Vilmos 500 ezer koronát juttatott el a kiadóhivatali igazgatóhoz.

Az ügyből bonyolult bűnpör támadt. Vladár Endre dr a legnagyobb felháborodással értesült a nevében üzött csúnya manőverről,

nyomban fel is jelentette Erdős igazgatót és Haltenberger cég-képviselőt,

akik így a budapesti büntetőtörvény-szék elé kerültek.

Az ügyészség hivatalból üldözendő rágalmozás vétségével vádolta Erdős Józsefet és Haltenberger Vilmost, mert a vádirat szerint mások előtt azt állították a gazdasági akadémiai tanárnál, hogy cikkének a *Gazdasági Lapok*ban való közzétételétől csak pénzjutalom ellenében volt hajlandó elállni. Erdős a közzététel azzal is vádolta, hogy Vladár Endre engedelmével megjelent a Ford-tractorról szóló cikke Haltenberger Vilmosnál.

akitől — tolakodó magatartásával — 5 millió koronát kért, majd félmilliót tényleg kapott is.

Később, amikor a dolog kipattant, Erdős azzal igyekezett megnyugtanni Vladár professzort, hogy ha a cikk a lapban megjelent volna,

a Ford-cég 5000 dolláros széleskörű ellenpropagandát indított volna,

és politikai összeköttetéseiivel Vladár tanárt elmozdította volna állásából.

Erdős József a törvényszéki főtárgyaláson tagadta bűnösségét s azzal védekezett, hogy

a cikket el sem olvasta, úgy vitte el Haltenbergerhez,

akitől hirdetésekért szeretett volna lapja számára szerezni.

Haltenberger Vilmos az elsőfokú bíróság előtt ugyancsak nem ismerte be bűnösségét és azt hozta fel mentségére, hogy Erdősnek fáradozásaiért fizetett 500 ezer koronát. Vladár Endre ellen irányuló, fenyegető kijelentéseket nem tett, sőt az esetet később

úgy mondta el néhány bizalmasának, mint Erdős rágalomhadjárata

amellyel a köztisztviselőben álló gazdasági akadémiai tanárt akarta bemooskolni.

A büntetőtörvényszék a rágalmozás vétségének vádját alól mindkét vádlottat felmentette, mert Vladár dr elkesve adta be magánindítványát és így magánindítvány hiányában felmentő ítéletet kellett hoznia. A törvényszék azonban

Erdős József igazgatót bűnösnek mondta ki sajtóvétségben

és ezért — az enyhítőszakasz alkalmazásával — 4 millió korona pénzbüntetésre ítélte.

Fellebbezés folytán a tábla elé került az ügy, amely bizonyítás kiegészítést rendelt el, bizonyos homályban maradt ténykörűmények tisztázására. A nagy körültekintéssel lefolytatott bizonyítástkiegészítő eljárás befejezése után, a Tábla Folkmann-tanácsa a napokban meghozta ítéletét és az elsőfokú ítélet megsemmisítésével

mindkét vádlottat bűnösnek monddotta ki sajtóvétségben

és ezért Erdős Józsefet 600 pengő, Haltenberger Vilmost pedig 200 pengő pénzbüntetésre ítélte.

A másodfokú ítélet ellen úgy a főügyész, mind a védők, s a vádlottak semmiségi panaszt jelentettek be. A régóta húzódo ügyben tehát a Kúria fogja kimondani az utolsó szót. Ky.

Központosítják a csendőrség bűnügyi hírszolgálatát

A belügyminisztérium a nemrég felállított csendőri nyomozóosztály részére külön sajtóirodát szervez Budapesten

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A belügyminisztérium nemrég állította fel csendőri nyomozó osztályát, amely a bűnügyi nyomozás országos munkájában hivatott résztvenni. Ennek az osztálynak a tagjait nagy gonddal válogatta ki a belügyminisztérium, mert hiszen a csendőri nyomozóknak a magasabb képzetést kívánó nyomozószolgálatban kell tevékenykedniük ezentúl.

A csendőri nyomozóosztály tagjai természetesen továbbra is csendőri státusba tartoznak, a változás most mindössze az, hogy a csendőri nyomozók civilben végzik munkájukat. A nyomozóosztályt csak egészen különleges bűnügyekben veszik

igénybe, még pedig az egész ország területén. Külön tanfolyam képzeli ki a csendőröket a nyomozó szolgálatra.

A belügyminisztérium most érdekesebb újítással lép a nyilvánosság elé.

Január elsejétől kezdődőleg ugyanis külön sajtóirodát állít fel Budapesten, amely az országos csendőri nyomozóosztály hírszolgálatát fogja központilag ellátni.

A csendőri nyomozóosztály sajtóirodáját most szervezik és azokat, akik ott szolgálatot fognak teljesíteni. A rendőrségi sajtóirodába beosztották Múlviusz Attila csendőrszázadosot, akit az új hírszolgálat vezetésére szemeltek ki.

Hadik János gróf a kisipari hitelről

Gróf Hadik János a kisipari hitelakció-ról érdekes nyilatkozatot tett közbe, melyben többek között az alábbiakat mondotta:

A kormány a Pénzügyi Központnál 2,400,000 pengős hitelkeretet bocsátott az IOKSz. rendelkezésére azzal a céllal, hogy abból egyes iparosok részére az IOKSz. hitelek folyósítsa a P. K. cenzurája és az általa megállapított hitelezési feltételek mellett az oda beforgatott és az IOKSz. girójával ellátott váltók visszleszámitolása útján. Ezt a hitelkeretet a vidéki iparosság már régen kimerítette és az IOKSz. a jogos igényeknek csak elenyészően kis százalékát elégítette ki, mert hiszen a vidéki iparosok száma közel jár a 200,000-hez, míg eme akció során eddig a visszafizetések újbóli kihelyezésével együtt hitelben mindössze 3000 vidéki iparos részesülhetett. Ezek az adatok megmagyarázzák az iparosok elkeseredését, ami tulajdonképp érthető, amiért részükre nagyobb és az igényekkel arányban álló hitelkeretet mindaddig nem biztosították. De ez az elkeseredés nem fordulhat a folyósítást végző IOKSz. ellen.

Mindenkinek módjában áll meggyőződni arról, hogy bizonyos oldalról tendenciózusan terjesztett valótlanosságokkal szemben az akció során folyósított kölcsönök után az iparosok a jelzálogos kölcsönnél 9 és fél százalék, kizárólagos kölcsönél 10 és fél százalék, kezes kölcsönél 11 és fél százalék kamatot fizetnek. A kezdeményező lépéseket megtettem oly irányban, hogy a Nemzeti Bank kamatábleszállítása következtében a kisipari kölcsönök is olcsóbbak legyenek.

Rátérve az IOKSz. szövetkezeti téren kifejtett tevékenységére, tény az, hogy az Iparosok Országos Központi Szövetkezete, amelyre a törvényhozas az 1924. évi XVIII. tc. értelmében az összes iparfejlesztési és ipartámogatási feladatokat ráruházta anélkül, hogy mindegyik feladathoz szükséges anyagi eszközöket kellő mértékben rendelkezésére bocsátotta volna, bizonyos átszervezésre szorult. Egyes üzletágakat, amelyek csak részben szolgálták a kis- és kézművesipar érdekeit, meg kellett szüntetni, mert az iparosságnak tett szolgálatok nem állottak arányban az ezen üzletágak által lekötött tőke nagyságával.

A központ kötelekbe tartozó anyagbeszerző, termelő és értékesítő szövetkezeteket a nehéz sorban levő iparosok druhitel, beraktározási előleg-hitel stb. formájában nagymértékben vették igénybe, ami érthető is.

Az iparosság e szövetkezeteknél a nehéz gazdasági viszonyok, az értékesítési lehetőségek megnövekedése miatt erősen eladósodott, aminek következtében e szövetkezetek működése mind nehezebbé és nehezebbé vált annál is inkább, mert a szövetkezetek jórésze az infláció idején saját tőkéjét elvesztette és a nehéz gazdasági viszonyok között azt pótolni nem tudta. Így e szakipari szövetkezeteknél elkerülhetetlenné váltak bizonyos veszteségek, amelyeket főleg a gazdasági válság okozta fizetési képtelenségek idéztek elő. Az IOKSz. altruista hivatását betöltve, nem térhetett ki az elől, hogy ezen szövetkezetek veszteségeit legalább részben átvállalva, áldozatok árán is igyekeztek e szövetkezeteket és az azokban érdekelt kisiparos-exisztenciákat a mostani válságos gazdasági helyzetben átszervezni. Mindenki tudhatja, hogy altruista működést áldozatok nélkül kifejezni nem lehet.

Természetes, hogy azoknál a szövetkezeteknél, ahol annak vezetősége súlyos hibát, mulasztást vagy szabálytalanságot követett el, a felelősségre-vonás megtörténi.

Megnyugtathatok mindenkit, hogy az IOKSz.-nak semmi titkolni valója nincsen,

az összes tett intézkedésekről, a melyek mindenkor a végrehajtóbizottság határozatai alapján eszközöltek, az intézet közgyűlésével kapcsolatban teljes tájékozódást fogunk nyújtani az illetékeseknek és minden érdeklődőnek.

Arany és platina helyett kaucsukból készítette el páciense szájpádlását egy nemvizsgázott fogász

A tábla család miatt négyhónapi fegházra és 100 pengő pénzbüntetésre ítélte

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Löwi Henrik budapesti lakos egy rokona ajánlatára megjelent

Führer Sándor nemvizsgázott fogásznál, hogy rossz fogait rendbehozassa. Führer páciensének néhány fogát kihúzták, néhányat betömött, majd napok múlva azzal az ajánlattal állott elő, hogy Löwinek öt fogból álló fogműre van szüksége, amelynek

szájpádlását aranyból, a kapcsokat pedig platínából fogja elkészíteni.

Führer a munkával elkészült s anyagérték, valamint munkadíj fejében

480 pengőt számított fel

Löwi Henriknek, aki a kért összeget nyomban ki is fizette. A páciensnek azonban az új fogmű már a következő napon erős fájdalmat okozott, úgy hogy fogorvoshoz kellett fordulnia, aki megállapította, hogy

a hamis fogorvos szájpádlása kaucsukból készült,

a kapcsok anyaga legkevésbé sem platina és az egész alkotmány mindössze vékony aranyfűsttel van bevonva.

Löwi Henrik feljelentésére család vétsége miatt indult meg az eljárás Führer Sándor ellen, akit

a budapesti büntetőtörvényszék 4 hónapi fegházra

és 100 pengő pénzbüntetésre ítélte. A törvényszék ítéletében megállapította, hogy Führer nem vizsgázott fogász, akinek

a törvény értelmében fogorvosi működést folytatnia tilos,

ezenkívül a silány fogműért 480 pengő követelt és veit fel, holott az munkadíjjal együtt sem ér meg többet 100 pengőnél. Az elsőfokú bíróság ítélete a sértettet magánjogi igényével polgári perre utasította.

Fellebbezés folytán a budapesti ítélet-tábla Folkmann-tanácsa elé került az érdekes ügy. A büntetőtanács Fabó Zoltán dr kir. főügyész vádbeszéde után

a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

A táblai ítélet a büntetés kiszabásánál enyhítő körülményként mérlegelte a vádlott büntetlen előéletét és azt a körülményt, hogy a vétkes cselekmény elkövetése óta hosszabb idő telt el, viszont súlyosbító körülménynek vette, hogy

Führer Sándor — bár képesítése nincs — fogorvosi munkákat végzett és a sértett egészségét veszélyeztette.

A másodfokú ítélet jogerős.

6-18 havi részletre beszerezhetjük ruhát, mindenemű textilárut, szőrmét, bundát, cipőt, szőnyegét, butort, kerékpárt, alpacát, fényképezőgépet, rádiót, tüzelőanyagot s Arany-ezüst ékszereket. Hermos" Aruforgalmi Vállalat, Desseffy-utca 21. Üzleti órák reggel 9-től, este 7-ig

INDIA ÉS CHINA

a föld két legfontosabb teatermelő állama. E két ország legjobb teaajtáinak a keveréke adja a csodálatosan illatos

KELET VIRÁGA

leát. — Negyed font P 4.40.

MEINL GYULA RT. TEABEHÓZATALA

„A termelésre támaszkodva kell az ipart fejleszteni“

A kormányzat feladata elhárítani a nehézségeket a kereskedelem elől

Bud János kereskedelmi miniszter beszéde Békéscsabán

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —
A békéscsabai kereskedők székhatárát, a Kereskedelmi Csarnokot, vasárnap adták át ünnepélyesen rendeltetésének. A felavatás díszközgyűlés keretében történt, amelyen dr. Bud János kereskedelemügyi miniszter is részt vett.

A dalárda Hiszekegygyel nyitotta meg a díszközgyűlést, majd dr. Tardos Dezső, a Kereskedelmi Csarnok elnöke mondott üdvözlő beszédet.

Dr. Gyöngyösi János titkár a székhatár alapításának történetét ismertette, majd dr. Bud János kereskedelemügyi miniszter mondott beszédet.

— Ennek az épületnek az összetartás és az együttműködés gondolatát kell kifejeznie. Azt hiszem, helyesen cselekszem, ha a mai alkalommal néhány vonásban ismertetem azt a programot, amelyben a kormány haladni kíván. Most mutatkozunk azoknak a szerencsétlen intézkedéseknek következményei, amelyek az utolsó tíz évben történtek és amelyeknek hatása nálunk természetesen erősebben jelentkezik.

A legnagyobb baj az, hogy a hitelkrízis a termelésértékesítés krízisével találkozik; e kettő összehatása okozza a nehéz helyzetet.

— A termelés szempontjából megszemenő intézkedéseket tett a kormány s annak, hogy a válság nem lett nagyobb, talán egyik oka az is, hogy

úgy mezőgazdasági, mint ipari termelésünk mégis csak fejlődik.

— Különös, hogy valahányszor világgazdasági konferenciákat hívnak egybe, mindig az ipari kérdések jutnak előtérbe és nem igen foglalkoznak a mezőgazdaság problémáival. Igen fontos a szén-, a cukor- és a cementkérdés, de mégsem olyan átfogó jelentőségű, hogy alkalmas volna Európa gazdasági életének megváltoztatására és előbbrevitelére. Mi már régen rámutattunk a mai európai gazdasági politika tarthatatlanságára.

Európa lassan eladósodik, ahelyett hogy saját erejére támaszkodva, boldogulását keresné. A mai gazdasági és vámpolitikának európa-szerinte új irányt kell vennie,

ha azt akarjuk, hogy tovább ne romoljon a helyzet.

— Az értékesítés krízise nemcsak a mezőgazdaságnak, hanem az iparnak és kereskedelemnek és a magyar nemzetnek kérdése is. Ezt a kérdést a kereskedelemmel együtt kell megoldani, a kivezető utat a kereskedelemre támaszkodva kell megtalálni.

— Ha a fejlődés útját nézem, a mezőgazdaságból kiindulva látom a kereskedelem megerősítésének lehetőségét is.

Minél jobban fejlődik a mezőgazdasági termelés, minél jobban tudunk számára piacot találni és a belső fogyasztást növelni, annál nagyobb tere nyílik a magyar kereskedelemnek. A gazdasági életünk is itt érezze a maga hivatását és összes erőit a termelés érdekébe állítsa. Ne az államtól várja, hogy megteremtse azt a tőkeerőt, amely kell, hogy őt előbbre vigye. Az nem baj, ha itt-ott verseny következik be, mert azokban az államokban egészséges a mezőgazdaság és a kereskedelem helyzete, ahol így oldódik meg a kérdések. A szabad erők összejátszása minden beleszólás nélkül az, aminek a mi gazdasági életünket is át kell hatnia.

— Hasonló terep nyílik a fejlődésre az ipar terén is. Ma már mindenki átérzi, hogy az ország gazdasági jövője az erősebb iparosításban rejlik. Számolni kell más országok gazdasági életének fejlődésével s mi-

nél kisebb mennyiségeket lehet kivinni a világcipacra, annál valószínűbb, hogy a belső fogyasztóképességet kell fokozni.

Életképes ipart akarok s az életképes ipar támogatását. A termelésre támaszkodva kell az ipart fejleszteni;

azt kell támogatni, aki többet termel s akit ezen a révén életképesé tudunk tenni. Meglesz ennek a módja s ha teljes tervvel állok majd elő, úgy hiszem, az megnyugvást fog kelteni. Azt az ipart kell támogatni, amelyről tudjuk, hogy létjogosultsága van és tekintélyes részét ellátja a fogyasztásnak.

— A kereskedelemről lehetnek eltérőek a vélemények, kétségtelen azonban, hogy a kereskedelem az ország gazdasági életének vérkeringése s minél egészségesebb a vérkeringés, annál egészségesebb a szervezet. Meggyőződésem, hogy a kereskedelem, amelynek nemcsak önértéknek kell lennie,

de etikai alapon is kell állania, mindig ezt az utat fogja követni. A világvárosban nemcsak az árunk kell, hogy meglegyen a márkája, de meg kell hogy legyen a régi becsületes kereskedelemnek is s hiszem, hogy a kereskedelem maga zárja ki sorából azokat, akik ezt a márkát nem tudják tisztességgel és becsülettel megőrizni.

— A kormányzat feladata az, hogy elhárítsa a nehézségeket a kereskedelem elől.

— Hárítsuk el gazdaságilag mindazokat az akadályokat, amelyek egyik vagy másik oldalon a kereskedelem útjában állanak. A kérdések egész tömege áll itt előttünk, kezdve talán a vízumkérdéstől végig a városi vámosokig. **Lehetlenség, hogy a városok vámosát szedjenek a transito-kereskedelem után.**

Elsősorban Budapestről van szó, amelynek szintén kötelessége a kereskedelem és a gazdasági élet támogatása

és érdeke, hogy ne vessünk magunk gátat a transito-kereskedelemnek. Nagyon komoly kérdésnek tartom ezt, hatékonyan kívánok vele foglalkozni, meg akarom és meg fogom ezt a problémát oldani. A vám eljárás terén is nem egy panasz merült fel, kezdve az előjegyzési raktáraktól végig a hitel, amelyet, nem hiszem, hogy jóakarattal nem lehetne a kereskedelem érdekében megoldani. Ezeknek a kérdéseknek megoldása nemcsak a transito, de a belső kereskedelemnek is érdeke. Tisztázni kell a csepeli kikötő vámhelyzetét is, meg kell állapítani, hogy hol szabadkikötő és hol nem az.

— Megvannak az elgondolások és tervek, melyeket megvalósítani igyekszünk. Két dolgra van szükség: bizalomra a társadalom részéről, ez azonban még nem elég, a társadalomnak magának is részt kell vennie ebben a munkában. Egymást megértve, minden erőnkötésbe kell vetni azért, hogy az ország gazdasági élete ismét jobb időket lásson és minél több ember tudjon megélni. Ez a mi politikánk és hiszem, hogy ez a politika nem lesz eredmény nélkül.

A kereskedelmi miniszter szavait nagy tapsal és éljenzéssel fogadták. Moldoványi János főszolgabíró a megye, Medovárszky Mátyás helyettes polgármester a város, Vértes Miksa a szegedi kereskedelmi és iparkamara, dr. Balkányi Kálmán az OMKE nevében üdvözölték az egyesületet székhatár avatása alkalmából, majd a Himnusz elénekülésével a díszközgyűlés véget ért. Utána bankett volt, amelynek során megújuló ünnepségekben volt része Bud János kereskedelemügyi miniszternek. Bud János s a kíséretében levő politikusok a délutáni gyorsvonattal visszautaztak a fővárosba.

Hosszú életet jósolnak a Tardieu-kormányának

Francia lapok a képviselőházi győzelemről

Páris, nov. 10.
— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A legutóbbi képviselőházi szavazás oly későn történt, hogy a reggeli lapok csak vasárnap fűzhetnek észrevételt a szavazás eredményéről.

A lapok jó része nagy örömmel fogadja a győzelmet és hosszú életet jósol a kormánynak.

A kormány sikerét az ellenzéki lapok is elismerik. A *Republique* szerint Tardieu

olyan győzelmet aratott, amelyet igazságtalanság volna letagadni. A *Volonté* elismeréssel adózik a miniszterelnök képességeinek és

sajnálkozik azon, hogy a radikálisok nem voltak hajlandók részt venni a kormányban.

Tardieu vasárnap délelőtt felkereste Poincaré elnököt, aki meleg szavakban kívánt neki szerencsét feltűnő képviselőházi győzelméhez

Herceg Odescalchi szenzációs győzelme a genfi nemzetközi lovasversenyen

— A Magyar Hétfő tudósítójától —

A genfi nemzetközi lovasversenynek hatalmas szenzációja volt a *Prix du Saleve*-díjban Magyarország győzelme.

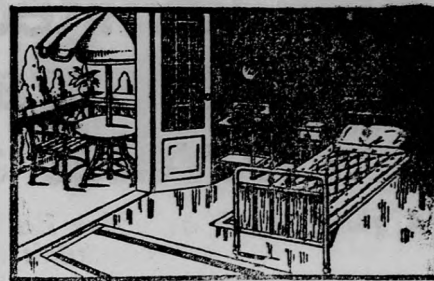
Magyarországot egyedül Odescalchi Miklós képviselte

Kilsheelan és Gradasso nevű lovaival. A százkilencvenkét fős hatalmas mezőnyben a külföldi katonai lovasiskolák személtényei és a bravúros versenyzők nagy tömege indult.

Odescalchi herceg alig egy óra alatt bevezette versenyét, az akadályokat mindkét lovával bámulatos könnyedséggel vette s

a legkisebb hibapont nélkül 2 perc 35 mp idővel oly teljesítményt nyújtott, amelyet a világ lovasainak krémje és a világ legjobb véri loval sem tudtak megdönteni.

A magyar lovas briliáns teljesítményét az egybegyűlt előkelő nézők és maguk a versenyzők is viharosan ünnepelték.

VASBUTOROK

HAIDEKKER

ÜLLŐI-UT 48/19 FIÓK: FIUMEI-UT 3

Síralmas adatokat ismertető Tobler képviselő a magánalkalmazottak bérvizonyairól

Népes gyűlés a régi képviselőházban

A Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetsége vasárnap délelőtt a régi képviselőházban tartotta kongresszusát, amelyet Szilágyi Lajos országgyűlési képviselő, elnök nyitott meg, majd dr. Győry Emil előadó, a Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetségének ügyésze előterjesztette a 15 pontból álló határozati javaslatot.

A nyugdíjvalorizációs törvény revízióját illetően ezenkívül külön 5 pontból álló határozati javaslatot terjesztett elő dr. Győry a kongresszusnak.

Tobler János országgyűlési képviselő tolmácsolta az 50.000 főnyi keresztényszociálista munkásság üdvözlését. Érdekes statisztikai adatokat olvasott fel a magánalkalmazottak bérvizonyairól és az adatokból megdöbbentő kép tárult a hallgatóság elé. Kiderült, hogy

98.000 magánalkalmazottból 2.000 minden ellenszolgáltatás nélkül végzi szellemi munkáját és a megfizetettek közül is 15.000-nek a bére kevesebb 80 pengőnél.

Felhívja a kormány figyelmét, hogy ezen a téren sürgősen cselekedjék, mert félt, hogy az elkeseredett tömegek szélsőséges cselekedetekre ragadtatják magukat.

Usetty Béla és Fröhvirth Mátyás országgyűlési képviselő beszéde, valamint több hozzászólás után a népes gyűlés a kormányzó élettelésével ért véget.

— Rátkai Márton autója elütött egy munkást. A Fő ucca 30. számú ház előtt vasárnap délben a Bp. 23—959. számú gépkocsi, melyet Rátkai Márton színész vezetett, elütötte Pintér János 44 éves napszámot, akit a mentők könnyű sérülésével az Uj Szent János-kórházba szállítottak.

LEGSZEBB ALAPITTATOTT 1854

PAP LAN

LEGOBB

PAP LAN

LEGOCSÓBB

PAP LAN

Kárpitosáru, vas- és rézbútorgyára
Szőnyeg, pokróc, függöny, ágy- és asztalterítők
gyermekkosci, nyugszékek
minden kivitelben kaphatók

Gichner János

Budapest, Erzsébet körút 20

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Egy kémkedési botrány miatt visszahívta athéni követét a szovjet

A görög lapok az egész Balkánra kiterjedő kémszervezet munkáját leplezték le

Athén, november 10.

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

Szombaton a szenzáció erejével hatott két előkelő napilap: az *Elliniki* és a *Patris* nagy leplezése a legújabb kémkedési botrányról, amelynek középpontjában a feltűnést keltő cikkek szerint *Ustinov* athéni orosz követ áll.

Ustinov követ állítólag egy kémirodát szervezett Athénben, amelynek segítségével fontos okmányokat szerzett meg Oroszország számára.

Igy többek között az athéni arzenál tervrajzát, a görög flottabázis adatait, míg a kommunistaellenes törvénytervezetről fényképfelvételeket készített.

A leleplező cikkek szerint

Ustinov az általa megszerzett adatokat Moszkva közvetítésével a török kormányoknak szolgáltatatta ki. (?)

Az *Elliniki* bizonyítékul fakszimilében közli *Ustinov* két levelét, amelyeket a követ az athéni török ügyvivőhöz, illetve a tengerészeti minisztérium egyik adjutánsához intézett.

Az *Elliniki* főszerkesztője írásbeli bizonyítékait átnyújtotta az államügyésznek, akitől a vizsgálat azonnali megindítását követelte.

Alighogy a botrány kipattant, egyszerre a többi görög lap is foglalkozott a kémszervezet ügyével. Az újabb leleplezések szerint

a titkos maffiával dolgozó kémszervezet egész Balkán területére kiterjedt és titkos szikratávíró állomások útján továbbította a kémjelentéseket.

A görög sajtó egyértelműleg megállapítja, hogy *Ustinov* követ váratlan visszahívásának a kémkedési botrány az oka.

A belügyminisztérium is nyilatkozott már ez ügyben, még pedig a *Messenger* hasábjain. A külügyminisztérium cáfolja a lapok leleplezését.

Tény, hogy a szovjet azonnal visszarendelte Moszkvába *Ustinov* követet.

Politikai körökben nagy felháborodással tárgyalják a botrányt és legenergikusabb intézkedések foganatosítását tartják szükségesnek a kormány részéről.

„A katolicizmus nem nemzetközi, hanem nemzet feletti“

mondotta Mikes püspök az Emericana nagykáptalanján — Az Öregszentimrések szenátusa is vasárnap tartotta díszgyűlését

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

Az *Öreg szentimrések* szenátusa *Szent Imre* tiszteletére vasárnap délelőtt ünnepélyt rendezett, amelyet reggel 8 órakor az Egyetemi templomban szentmise nyitott meg. A szentmise alatt, melyet fényes papi segédlettel *Glattfelder Gyula* dr. csanádi püspök celebrált, az *Öreg szentimrések* szentaldózáshoz járultak.

A szentmise után a budai *Szent Imre-kollégium* nagytermében díszgyűlés volt, a melyen *Wolkenberg Alajos* dr. protonotárius, egyetemi ny. r. tanár, a szenátus elnöke, a pápát ünnepelte aranymiséje alkalmával. Ezután *Marcell Mihály* dr. pápai kamarás, egyetemi ny. tanár, a szenátus igazgatója, számolt be a múlt év munkájáról. Az ünnepi beszédet a gyen-gélkődi *Sipőcz Jenő* dr. polgármester helyett *Szöke Gyula* felsőházi tag mondotta, majd az új tagokat avatta fel *Glattfelder Gyula* dr. csanádi püspök.

Délben a kollégium kertjében felállított hősök emlékművét koszorúzták meg a szenátus tagjai, akiknek nevében vitéz *Tarczy-Felicides* Román miniszteri tanácsos emlékezett meg az elhunyt hősökről nagyhatalmú beszédben. A hősök emlékművének megkoszorúzását után a *Szent Gellért* szállóban lakoma volt. *Egyed István* dr. e. ny. r. tanár a *Glattfelder-serleggel* kezében tartott ünnepi beszédet, amelyben a *katolikus egység* fontosságát hangsúlyozta.

Ezenkívül még számos felköszöntő hangzott el, többek között *Tiefenthaler*

József pápai kamarás, a budai *Szent Imre Kollégium* igazgatója, a szenátus meglelt előkelő tagjait üdvözölte.

Ugyancsak vasárnap tartotta Nagykáptalanját az *Emericana* a pesti Vigadó nagytermében délelőtt fél 11 órától *Bitter Illés* főigazgató elnöke alatt. A Nagykáptalan ülésén résztvettek *József és József Ferenc* főhercegek, *Térly Béla* v. miniszter, *Huszár Károly*, a Társadalombiztosító elnöke, *Haller István* v. miniszter, *Bernold Nándor* v. miniszter, *Túri Béla*, *Hódossy Gedeon*, gróf *Jankovich Bésán* Endre képviselő, gróf *Széchenyi György*, *Varga Imre* államtitkár, *Császár János* püspök stb.

Az ülést *Bitter Illés* szavai vezették be, aki röviden vázolta a Nagykáptalan célját. Az ünnepi beszédet gróf *Mikes János* szombathelyi püspök mondotta. Világörül körútjában tapasztalta a katolicizmus egyetemességét. Egyetemessége mellett azonban az egyház sohasem próbálta unifikálni a fajokat. Minden nemzet fiait saját faji karaktere szerint iparkodott felnevelni. A nemes nacionalizmust mindig ápolta, a katolikus ír s a katolikus francia mindig ír és francia maradt. A legtöbb európai nemzet térítő szentje egyszerűen nacionalizmusának is legnagyobb képviselője volt, mint nálunk *Szent István*. A *katolicizmus nem nemzetközi, hanem nemzetfeletti*.

Schwarz Elemér dr. egyet. magántanár terjesztette elő ezután a szövetség évi jelentését. A szövetség szociális szónoki is-

kolát, valamint sajtótanfolyamot tartott fenn a múlt évben. Házat is vásárolt a *Corporatio*, amelyre két emeletet fog építeni, hogy így az erősen meggyarapodott család elférjen benne. Résztvevett ezenkívül minden diákmozgalomban, de mindig a jog és szeretet alapján.

A számvizsgáló-bizottság jelentése szerint az *Emericana* menzája 60.000 ebédet adott, amelynek csak egy jelentéktelen hányadért fogadott el csekély megtérítést.

314 diák részesült a kedvezményes ellátásban. A menza 44.000 pengő bevétel mellett 48.000 pengő kiadással számolt el. A beszámoló után *Scipiadés Elemér* dr. egyetemi ny. r. tanár, a pécsi egyetem dékánja, tartotta meg előadását „*A magyar élet problémái és a katolicizmus*”, *Czikann-Zichy Mór* báró pedig „*A magyar katolikus ifjúság feladatai*” címen. A lélekelmelő ünnepséget a pápai himnusz zárta be.

Miért élvez a Cobden Szövetség a fővárostól szubvenciót

vagy:

miként értelmezi Halasi Fischer Ödön a demokráciát?

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

Városházi körökben mostanában sokat beszélnek a *Cobden Szövetség* 5000 pengős segélyéről, amely a főváros költségvetésében tételtként szerepel. A városatyák meglehetősen megütközéssel bírálják a *Cobden Szövetség* segélyezését, mert hiszen felesleges talán hangsúlyozni, hogy ez a szövetség nem más, mint a szabadkőműves páholyok utóda. Amikor ugyanis a páholyok működését megszüntették, azoknak tagjai *Halasi Fischer Ödön* vezérlete alatt a *Cobden Szövetség*-be tömörültek.

Halasi Fischer Ödön a demokrácia hívének vallja magát és mint ilyen, ha nem is éppen hatásos, de mindenesetre hangos támadásokban részesíti a főváros keresztény többségét.

Azt a többséget, amely pedig szavazatával, sajnos, mégis csak segélyhez juttatja *Halasi Fischer Cobden Szövetségét*.

Nem tudni miért?

Halasi Fischer Ödön meglehetősen egyéni

módon értelmezi a demokráciát.

Támadja a fővárost, amikor csak lehet, viszont el is fogadja szubvencióját a *Cobden Szövetség* részére, amelynek elnöke és amely igazán nem nevezhető közérdekű intézménynek.

Halasi Fischer Ödön azonban tovább megy a demokrácia értelmezésében. Például a neve használatában. Kettős nevet visel, sőt magyarosított előnevet, holott erre semmiféle demokrácia szabadsága sem jogosítja fel.

Aminthogy

Halasi Fischer Ödön még nem kapta meg a jogot, nemcsak a kettős név használatára, hanem még arra sem, hogy *Fischer* előnevet *Halasira* változtassa.

Mindezt a legutóbbi közgyűléssel kapcsolatban tárgyalták a városatyák, akiket kínosan érintett még a baloldalon is, hogy *Halasi Fischer Ödön* úr megérkezésük alkalmával a demokrácia (?) nevében üdvözölte *Garami Ernőt* és *Buchinger Manó*t.

OLÁH TANKÖNYVEK...

„A magyarok szeme kicsiny és undorító, pofacsontjuk kiáll, lábuk rövid és görbe, a kezük hosszú, régebben döghússal táplálkoztak!...”

Felháborító módon írnak az oláh elemista tankönyvek a húnokról és magyarokról — Magyar szenátorok interpellációra készülnek a kultúrbotrány ügyében

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

Az oláh közoktatásügyi minisztérium az idei iskolaévre olvasókönyveket adott ki a harmadik elemi iskola részére. Az egyik könyv szerzői *Stanescu* és *Barbulescu* iskolai revizorok és egy *Lecca* nevű középiskolai tanár. Az olvasókönyvet a közoktatásügyi minisztérium 1928-ban kelt 275. számú rendeletével engedélyezte. Az írásmű 161. oldalán ezek a sorok ragadják meg a figyelmet:

„A gótok után a húnok és magyarok dúlták fel Romániát. Ezek a népek voltak a barbárok között a legvérengzőbbek és legvadabbak. Irtózat volt rájuk nézni. A szemük kicsiny és undorító, pofacsontjuk kiállt, nem is volt emberi képpük. A lábuk rövid és görbe, a kezük hosszú. Régebben döghússal táplálkoztak, de emberhúst is ettek. Ahová eljutottak, raboltak, gyilkoltak és gyújtogattak!”

Lupu Antonescu, a közoktatásügyi minisztérium volt államtitkára, *Hoiban* iskolai revizorfőnök társaságában szerkesztett és a minisztérium által 173. szám alatt engedélyezett harmadik elemi iskolai olvasókönyvében, a 88. oldalon, a következő szövegek vannak:

„Magyarok. A magyarok mongol naptól származnak, rokonok a húnoknak, bojároknak és törököknek. Nagyon hasonlítanak hozzájuk. Szokásaik, vadságuk és undorító mivoltuk azonos. Olyan vad nép, hogy kivágták a foglyok szívét, megették, hogy ezáltal a saját erejüket növeljék!”

A szerzők a következő sorokkal fejezik be a magyarokról szóló fejezetet:

„A magyarok megígérték, hogy barátságosan fogják együtt élni román testvéreinkkel, de nem tartották be esküjüket, elvették testvéreink földjét, megölték vezetőiket, akik nem akartak magyarokká lenni. Rabláncra fűzték őket, de végre felszabadultunk a rabszolgaság alól 1918-ban!”

Hasonlóan otromba frászmű *Caracovic* és *Constantinescu* iskolai revizorok elemi iskolai olvasókönyve, amelyet 348. szám alatt engedélyezett a közoktatásügyi mi-

nisztérium. Ebben is a vérengző, ember-évo népek között szerepelnek a magyarok. *Costescu* és *Stoinescu* revizorok 179. szám alatt engedélyezett könyve szerint „egyetlen más barbár nemzet sem tett annyit rosszat a románoknak, mint a magyarok”. *Apostol Culea* inspektor elemista olvasókönyve szintén 1928-ban jelent meg a minisztérium 315. számú engedélyével. Az inspektor úr, hogy a magyarokat jobban elképzeltesse a nyolc éves gyermekekkel, kóbor cigányokhoz hasonlítja, akik még ma is nomád életet folytatnak. *Cherciu* és *Antonescu* inspektorok olvasókönyve ezeket írja:

„A magyarok vért ittak és nyers húst ettek, a foglyok szívét feldarabolták és megették, azt hitték, hogy ezáltal még vitésebbek lesznek!...”

Eddig tartanak a szemelvények. Egy csokorra való belőlük elég arra, hogy megismerkedjünk azzal a közszellemmel, amely Romániában ma, tíz évvel a háború után, még mindig szabadon és felelőtlenül szórja a rágalmak özönét felénk. Értésülésünk szerint

a magyar képviselő és szenátorok éles küzdelemre és sorozatos interpellációra készülnek

a hallatlan tankönyv-botrány ügyében.

Kérdezze meg a nagymamát!
Ugye ő is

STEINSCHNEIDER NÉL

vásárolta a paplanát. Nemcsak ő, hanem mindenki, aki olcsó ár mellett jó minőséget akar, az bizalommal fordul az ország legismertebb ágyneműgyárához, hol legjobb minőségű vattás és pelyhapaplanokat, párnákat, takarókat, matracokát, sezlonokat, bergereket és mindennemű kárpitozott bútorokat olcsó áron szerezhetsz be a cég üzleteiben.

VII., Király ucca 79. és IV., Váci ucca 28. Ugyanitt vas- és rézbútorok, komplett hálószobák legolcsóbb árakon.

Perzsaszőnyeget

melyek most érkeztek meg Konstantinápolyból, rendkívül olcsó, versenyen kívüli áron vásárolható, valamint mindenféle

gyári szőnyeget

Axmuster, Bukle, stb. finom gyapjú ebédlőszőnyegekben nagy raktár. — Mocét átvétő vásár propaganda árusítás! Megbízható cég! A legfelsőbb körök szállítója. Címre ügyelni!

KLEIN ÖDÖN
IV. RÉGIPOSTA-UTCA 3

December 15-én az utolsó angol katona is elhagyja a német területet

"A Rajnavidék teljes kiürítése lesz a háború egyik végső fejezete!" — mondja MacDonald

London, nov. 10.

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Ramsay MacDonald miniszterelnök a lordmayor beiktatási lakomáján mondott beszédében első sorban a kormány külpolitikai teljesítményével foglalkozva, dicsérettel adózott Snowden hági magatartásának. Az angol megszálló-csapatok kétharmada — mondta azután — már visszatért a Rajna vidékéről és

az utolsó angol katona december 15-én fogja a német területet el-

hagyni. Addig az ideig a franciák is ki fogják üríteni a második zónát, míg a harmadikat, ha minden jól megy, a jövő év közepéig ürítik ki. Ez a világháború egyik végső fejezete.

Most a tartós béke korszaka következik. Az Amerikával folytatott megbeszéléseket érintve, cáfolta azt a híresztelést, mintha a tengerek szabadságának kérdése a londoni konferencián szóba kerülne. Erről nem volt s nem is lesz szó. Egyébként ez a bonyolult kérdés csak háború ese-

tén merülhetne fel s ennek legjobb ellenszere az lesz, hogy

ne legyen több háború.

A többi államokkal foglalkozva, megelégedését fejezte ki az Olaszország és a Vatikán közt létrejött megegyezésnek, majd így folytatta: Igen örülünk, hogy Közép-, Kelet- és Dél-Európa államai, úgy látszik, diadalmaskodnak (?) azokon a nehézségeken, amelyek a nyugalom helyreállításában és saját történetükben gyökeredző súlyos problémák megoldásában rejlenek.

Vasárnap este a Fészek-klubban vacsora volt a nürnbergiek tiszteletére

Hétfőn délután a miniszterelnöknél fogadás lesz és éjjel elutaznak a vendégek

— A Magyar Hétfő tudósítójától — Péntek óta értékes művészi események követik egymást Budapesten a Nürnbergi Hét alkalmából. A Műcsarnokban és a Nemzeti Szalóban rendezett kiállítások megnyitása, valamint a nürnbergi operaház előadása voltak a program eddigi kiemelkedő eseményei. A szombati operaelőadás, amelyen a nürnbergi mesterdalnokok került színré, a nürnbergi opera tagjainak kitűnő eredményeit mutatta be és utólagosan is rá kell mutatnunk, hogy a sikerből meglehetősen nagy rész illette Wetzelsberger Bertl főzeneigazgatót,

aki kiváló művészi átérzéssel és erővel dirigálta a zenekart. Még nagyobb eseménye lesz az Operaháznak a keddi előadás, amikor Wetzelsberger Strauss új operáját, az „Intermezzo”-t dirigálja. Straussnak ezt az operáját legelőször a nürnbergi operaház vitte színré és a nürnbergi előadás már csak azért is nagy esemény volt, mert azon Strauss is megjelent.

Most ugyanezt az operát mutatja be a magyar fővárosban szintén először a nürnbergi operaegyüttes.

Wetzelsberger dirigálása mellett, Strauss ugyan nem lehet jelen az előadáson, mert éppen most Frankfurtban dirigál, de nyilatkozataiban rendkívül elismerően szólt Wetzelsberger munkájáról. Strauss szerint a nürnbergi opera az „Intermezzo” előadásánál olyat produkált művészi téren, ami európai viszonylatban is elsőrendű. Strauss hozzáfűzte ehhez a nyilatkozathoz, hogy Wetzelsberger tevékenységén megleálszik a bécsi nagyszerű iskola.

A Nürnbergi Hét vasárnapi eseményei közül ki kell emelni

a nürnbergi tanítók énekkarának egyházenetörténeti hangversenyét, amelyet vasárnap este fél hatkor a Deák téri evangélikus templomban mutattak be. Bach, Haydn, Liszt, Schubert, Reger és Rieder kimagasló egyházi énekművei kerültek jelentős interpretálásban a közönség elé. A hangversennyel egyidejűen báró Schödl János budapesti rendkívüli német követ és meghatalmazott miniszter teát adott száz társadalmi és művészeti kiválóság tiszteletére. Ennek az összeíjvetelnek politikai jelentősége is volt. A teastén gróf Klebelsberg Kunó, Rakovszky Iván, Ugron Gábor, Goldenberger Xavér bajor kultuszminiszter, Luppe Hermann dr. nürnbergi főpolgármester, Dürr János nürnbergi városi tanácsos és Treu alpolgármester, valamint Kertész K. Róbert

kultusz államtitkár, Berczel Jenő, Budapest alpolgármestere, Radnai Miklós, az Operaház igazgatója, Maurach János nürnbergi főintendáns, Márkus László, az Operaház főrendezője, Schulz, a nürnbergi városi műgyűjtemények igazgatója és más előkelőségek jelentek meg.

A teast után az előkelő társaság az Operába vonult, ahol a nürnbergi drá-

Testvéri egyesülésben rejlik az erő, amely Magyarországot falpraemeli! — mondta egyházfelügyelői beiktatásán Gömbös

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A sziraki evangélikus egyházközség Gömbös Gyula honvédelmi minisztert világi felügyelőjévé választotta. Az egyházközség a minisztert vasárnap délelőtt iktatta be új méltóságába. Az ünnepségen megjelent: Sztranyavszky Sándor államtitkár, Kohut Adorján, Görgey József, Brandt Vilmos országgyűlési képviselők, továbbá Pályi Pál főispán, Baross József alispán, gróf Dégenfeld Miklós, Rákóczi István egyházközségi felügyelő és még számos előkelőség.

Az istentisztelet után presbiteri közgyűlés volt, amelyen Mihalovits Samu főesperes méltatta az ünnep jelentőségét. Majd Gömbös Gyula honvédelmi miniszter és Svehla Elemér főszolgabíró, akit szintén most iktattak be másodfelügyelői tisztségébe,

az egyházszabályok szerint letették a felügyelői esküt.

Révész Alfréd lelkész üdvözlő szavaira a honvédelmi miniszter hosszabb székfoglaló beszéddel válaszolt, amelyben megemlékezett arról, hogy az Istembe vetett hit az erőt és kitartást a gyarló embernek.

— Meggyőződéseim, — mondotta, — hogy ha sötét a mi magyar éjszakánk, akkor

mai együttes Hofmanstahl Jedermann-ját mutatta be.

Az érdekes színházi élményt a Fészek Klubban vacsora követte, amelyet a klub a m. kir. Operaház és a magyar képzőművészek nevében rendezett. A vacsorára kétszázötven ember volt hivatalos.

A Nürnbergi Hét további programjából a már említett keddi operaházi előadásról kivül ki kell emelni a Zeneakadémia ünnepi hangversenyét, amely hétfőn este hét órakor lesz. A hangversenyen Dohnányi vezényli a filharmónikus zenekart és az estnek Geyer Stefi hegedűjátéka lesz a kiemelkedő eseménye.

A művészeti eseményt megelőzően hétfőn délután 5 órakor, gróf Bethlen István miniszterelnök teán látja vendégül a nürnbergi vendégeket.

A nürnbergiek egyébként hétfőn éjjel egy órakor elutaznak Budapestről.

szüksége van ennek a nemzetnek őrtállókra, akik a kétkedőket figyelmeztetik arra, hogy kitartó lelkes munkával elérni a nemzet a céljait. Én is olyan őrtálló vagyok és akarok lenni.

Nekünk, magyaroknak, akár evangélikusok, katolikusok, reformátusok vagyunk, testvéri egyetértésben kell elnünk.

Hiszen mi nem a protestáns, nem a kizárólagosan katolikus, hanem elsősorban a magyar Magyarországiért lelkesedünk.

— Jól tudjuk azt, hogy ennek a nemzetnek tragikus sorsában a legtragikusabb az volna, ha a válságos órákban a széthúzás ördöge bontaná meg. A testvéri egyesülésben rejlik az az erő, amely Magyarországot talpraemeli!

A honvédelmi miniszter nagyhatású beszéde után az ősi evangélikus tradíciókról emlékezett meg Svehla Elemér másodfelügyelő.

Az olasz királyi pár decem berben meglátogatja a pápát

Róma, nov. 10.
Az olasz király és a királyné december 5-én fogják hivatalosan meglátogatni a pápát.

Hozza el szövetét!

Elsőrendű szabászat, kitűnő kellekekkel, kétszeri próbával

Öltöny-fazon mérték szerint **80 P**

Átmeneti felöltő-fazon **80 P**

Tel.: 895-34 KOCH AMERICAN TAYLOR
IV, PIARISTA-UTCA 5
(Váci-utca sarok, a Piaristák épületében)
Angol szövetekben nagy választék

Sternberg

KIR UDVARI HANGSZERGYÁR: RÁDIÓMŰVEK
BUDAPEST RÁKÓCZI-UT
VII. 60

Legkedvezőbb vásárlási alkalom!
Kitűnő hangú harmónium 320 P
Zongorák készpénzárban, részletkedvezményel

A rendőrség letartóztatta a pesti kommunisták vezérét

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A magyarországi kommunisták november 7-én, az oroszországi bolsevizmus tizenkettedik évforduló-ünnepén, a körúton tudvalevőleg kisebb tüntetést rendeztek, amelyet a rendőrség idejekorán elfojtott. Úgyes fogással a tüntetőket hirtelen bekerítették, majd kinyitották az egyik körúti háznak a kapuját és a rendőrgyűrű a kommunistákat beszorította a ház udvarára, ahonnan nem tudtak elmene-külni. Előállították őket a főkapitányságra, ahol mindegyikük előéletét külön-külön megvizsgálták. Az elfogottak között a kommunista pártnak egy nagyon érdekes aktív tagja került a rendőrség kezére. Nemezz Lajos 20 éves szabósegéd, aki

a tüntetők vezére volt.

A nyomozás során megállapították, hogy Nemezz összeköttetést tartott fenn a bécsi kommunista párttal és futár útján állandóan utasításokat kapott Bécsből.

A tüntetést megelőzőleg Nemezz éjszaka több társával kiment Pest környékére s a házak falára hatalmas véres betűkkel a következőket festette: 1917 november 7. Kövessétek az orosz példát. A lakók reggel rémülten vették észre az otromba felírásokat és a rendőrséghez fordultak. A rendőrség nyomozása csak a tüntetés után vezetett eredményre, mert Nemezz kihallgatása folyamán beis-merte, hogy több társával együtt 6 volt a feliratok szerzője.

Kihallgatása után letartóztatták.

Ugyancsak a rendőrségen tartották azokat a kommunistákat is, akikkel Nemezz Lajos bizalmasabb barátságban állott.

Január 8-án lesz Umberto olasz trónörökös esküvője

Brüsszel, nov. 10.
Mária Jozefa belga királyi hercegnő és Umberto olasz trónörökös esküvőjének időpontját január 8-ára állapították meg.

MINDEN HÁZBAN / ELVEZET A FÜTÉS

lakásban, műhelyben, üzletben, gazdasági helységben, nappali világosságot áraszt a világhírű Ditmár gyártmányú „MAXIM” PETRÓLEUM GÁZLÁMPA

Kérjen képes ingyenes árjegyzéket még ma Különböző típusok 40 pengőért! Kedvező fizetési feltételek! — Budapest vidéke részére képviselők kerestetnek

„DÉMON”
PETRÓLEUM GÁZKÁLYHÁVAL!

Könnyű kezelés, kis fogyasztás, egyenletes, tiszta, meleg Füst- és korommentes. Olcsó!

Nagy vasúti szerencsétlenség Dessau mellett

Négy halott, négy súlyos sebesült — A mozdonyvezető felakasztotta magát

Halle, november 10. (A Magyar Hétfő tudósítójától.) A magdeburg-lipcei személyvonat mozdonya és kilenc kocsija ma reggel 7 óra 56 perckor Dessau közelében eddig ismeretlen okból kisiklott. Négy ember meghalt, négy súlyos és három könnyű természetű sebesülést szenvedett. A mozdonyvezető a szerencsétlenség után az egyik üres szerelvény fékezőkabinjában felakasztotta magát. Nem valószínű, hogy felelősség terhelné a szerencsétlenségért. Nem hivatalos jelentés szerint a személyvonat oldalról ütközött az egyik mellékvágányon álló tehervonatba és így következett be a katasztrófa. A szerencsétlenség után hét perccel már kéznél volt az orvosi segítség és félóra múlva a sebesülteket el is szállították.

Rözgazdaság

Sürgősen meg kell indítani az államvasúti beruházásokat

A szükséges befektetés nem pazarlás, az ipar és az ipari munkásság foglalkoztatása pedig közérdek

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A magyar államvasutat fölösleges dicsérni, mert ez banalitás számba menne. Milliószer megállapították, hogy a háborús és torradalmi dezolalásból semmi sem állott helyre olyan gyorsan és olyan tökéletesen, mint az államvasút. Ez azonban főképpen a rendre, a fegyelemre, a megbízhatóságra, a szállítás pontosságára, a tisztaságra vonatkozott. Vagyis arra, amit kitűnő vasutasságunk és nagy-szerű vezetősége a saját maga erejéből, jóformán pénz nélkül tudott megcsinálni. Ami az anyagi restaurálását és a szükséges fejlődést, a kocsik, mozdonyok beszerzését illeti, itt is a vasút maga végezte a munka orosz-lán-részt. A folyó jövedelemből, a megtakarításokból investált, pótolta, fejlesztett, amit lehetett.

Ennek a kétségkívül szintén eredményes és önmagában véve tiszteletreméltó iparkodásnak azonban az árát az alkalmazottak adták meg.

Nem lehetett őket úgy fizetni, ahogy kellett volna, mert a Máv-ra szakadt nyugdíjterheken kívül még az investíciót is a folyó bevételnek kellett fedeznie.

Az investíciót mindenütt a világon vagy megtakarításból, vagy kölcsönből csinálják, mert az investíció terhére a józan logika törvénye szerint annak kell viselnie, aki az investíciónak hasznát veszi.

Tehát nekem is, de annak is, aki holnap és a jövő évben ül vasútra.

Ez az investíció a Máv-nál sürgős és halaszthatatlan. Száz ok szól a halaszthatatlanság mellett. Nem kell, nem is szabad őket fel-

sorolni. Az illetékesek jól ismerik őket.

Miért nem történik meg a munka kiadása? Az érdekelt iparok elfogják végezni a finanszírozást is, ha az állam most erre nem vállalkozhatik. A magyar vasipar van olyan hitelképes, hogy egy 100—120 milliós munka finanszírozása nem jelent számra megoldhatatlan problémát.

A munkásság ezrei munkanélkül vannak. Másokat az elbocsájtás veszélye fenyeget, mert a bürokrácia lassúsága a teljesen megérett kérdéseken is rajta ül, nem addig, míg a tojás kikel, hanem amíg megzárul. A mai időben a lazsálás bűn. Az akta-faragás helyett gyors cselekvést várunk.

Külön érdemel említést a belügy-minisztérium amerikai átszervezése a fővárosi autóbusszokkal szemben.

Itt is ezer munkás kenyerét lászalják el azzal, hogy hónapok óta rajta lepszik a fővárosi telerjesztésén, mert a főváros nem tud rentabilitási kimutatót adni a még forgalomban nem levő 100 autóbusszról. Hát tud valaki adni? És miért fáj a belügyminisztérium feje a fővárosért?

Mi ez, ha nem mesterséges akadályozása a gazdasági vérkeringésnek?

Nem tudja a belügyminisztérium, hogy a Magyar Állami Gépgyár szászával kénytelen elbocsájtani a munkásokat, mert a főváros a belügyminisztérium miatt nem tudja az autóbusszokat megrendelni? Csak nincs valami külföldi érdekltség a huza-vona mögött?

A Máv-beruházások megindítása, az utóbusszok megcsináltatása egy sereg vállalatnak, néhány ezer embernek adhat azonnal munkát. A bürokrácia tehát ne amerikaizzon.

A Futura kapott megbízást a gabonaráktárházak kérdésének megoldására

Megmozdult a Délmagyarországi Gazdátárház Szövetkezet is — A beraktározás kérdése csak egységes program alapján oldható meg

A miniszterelnök a Keresztény Gazdasági Párt csütörtöki értekezletén többek között kijelentette, hogy a kormány ki akarja építeni a gabonaráktárak szervezetét az egész országban. Kezdő lépésként azt említette, hogy a hitelszövetkezetek a gabonát minden faluban üresen álló kis bérelt helyiségekben helyezik el, ahonnan az összegyűjtött tételek a vidéki központokba kerülnek és ott a Nemzeti Bank megfelelő varrانشitel nyújtásával közbérel, hogy a gazda szorult helyzetét ne használhassa ki az üzora.

Mint értesülünk, ennek a kérdésnek a megoldására nézve két irányban is mozgalmat indult meg. Egyfelől a Délmagyarországi Gazdátárház Szövetkezet, amelynek igazgatóságában gróf Széchenyi Frigyes földbirtokos és Görgey József országgyűlési képviselő is helyet foglalnak,

erőteljes akcióit indított, hogy a Dunántúl egész gabonatermését a barcsi raktárházak érékkörébe vonja,

másfelől a kérdésnek országos viszonylatban való megoldását

a kormány a Futurára akarja bízni.

Az elsőnél már eddig is szép eredmények mutatkoztak, de sikeres volt a Futurának

eddig tevékenysége is. A Futura most kapott megbízást, hogy december végéig készítsen tervezetet, amely ezt a kérdést minden vonatkozásában, tehát nemcsak a beraktározás és hitelnnyújtás, hanem az értékesítés tekintetében is felöleli. A Futurának jelenleg mintegy 130 gabonagyűjtő szövetkezete működik az ország minden vidékein és ezek a szövetkezetek most újabb, fokozott szerephez jutnak. A gabonakereskedők körében meglehetősen izgalommal tárgyalják ezt a megoldást, amely azt jelentené, hogy az ország gabonatermésének mintegy 50—60 százaléka a Futurán keresztül kerülne forgalomba.

A Futura intenzívebb bekapcsolódásának különösen az értékesítésnél van nagy jelentősége, mert egységesebbé tehetné a belföldi kínálatot és nagy készleteivel irányítóan befolyásolhatná a piac alakulását. A program megvalósításánál azonban a borsai tárházak akciója most zavarólag hat és éppen ezért a földművelésügyi minisztériumban — mint értesülünk — arra az álláspontra helyezkednek, hogy a raktárházak, a beraktározás és a gabona egálizálásának ügye csakis egységes, az egész országra kiterjedő program alapján oldható meg.

Ne szerepeljünk túlzott mértékben a külföldi kiállításokon

Szakkörök a kereskedelmi minisztérium ellen.

Értesülésünk szerint a kereskedelmi minisztériumban felmerült az a terv, hogy a külföldi kiállításokon ezentúl fokozottabb mértékben vegyünk részt és a barcelonai kiállítás mintájára önálló, reprezentatív formában mutatkozzék be a magyar gazdasági élet a külföld nagy metropoliszaiban.

Ezzel szemben szakkörök azt hangsúlyozták, hogy

a külföldi kiállításokon való fokozottabb részvétel nem előnyös az ország szempontjából.

Mindenekelőtt igen nagy költségekbe kerül és amellet nem használ a hazai árumintavásároknak és kiállításoknak sem, mert esetleg még azokat is távol tartja ezek látogatásától, akik különben mint vásárlók itt jelentkeznének.

A propaganda jelentősége nem áll arányban azokkal a költségekkel, amelyeket egy külföldi kiállítás felémészt és kétszeres kár érheti az országot, ha a hazai vásárok látogatottságát is csökkenti.

— Fenyő Miksa jubileuma. Fenyő Miksa, a Gyoszi igazgatója huszonöt éve áll a magyar nagyipar érdekképviseletének, a Gyáriparosok Országos Szövetségének szolgálatában. Ebben a negyedszázadban gazdasági életünk a legkritikusabb időket élte át és Fenyő Miksának nem csekély része van abban, hogy a magyar ipar a háború utáni válságból újra a fejlődés útjára lépett.

Újabb tarifaemelés készül a bors-exportnál. A szüret csaknem az egész országban befejeződött már, de az értékesítés előmozdítása terén alig történik valami. Az év elején a kormány nyújtott bizonyos fuvarkezdményeket, de ezek nem váltak be, mert csak a távolabbi piacokra irányuló exportnál lehetett azokat igénybe venni, viszont azok az országok, amelyek legfőbb vásár-

lói voltak a múltban a magyar borsnak: Ausztria és Csehszlovákia, nem részesültek fuvarkezdményben. Borkereskedők és a mezőgazdasági kamarák most akciót indítottak, hogy a kormány mérsékelt fuvardíjakkal könnyítse meg az osztrák és cseh piacokra irányuló kivitel. Hír szerint a földművelésügyi minisztérium már tárgyal is ebben az ügyben a Mávval.

Pulykakartel az Alföldön. A magyar gazdasági élet a napokban újabb kartelalakulással gazdagodott. A közeli hetekben megindul a pulykaexport a londoni karácsonyi piacra és ebből az alkalomból a kiskunhalasi Schneider, a nagykorosi Benedek és a szentesi Hartman cég kisebb kereskedőkkel együtt megállapodást kötött, hogy a Duna—Tisza közén a pulykákért egységes árakat fizetnek és bevásárlási körzetekre osztják egymás között az Alföldet.

Mozgalom a tőzsdén a médiós és utimós leszámolás érdekében. Az értéktőzsde közönsége körében a napokban érdekes mozgalom indult meg, amely arra irányul, hogy a tőzsdetanács változtassa meg az eddigi rendet és ne hetenként, illetve kéthetenként legyen az elszámolás, hanem havonként kétszer: médiós és utimós alkalommal. Ez a megoldás lendítene ugyan az értéktőzsde forgalmán, azonban tágabb teret nyitna a spekulációs lehetőségek számára és ezért kíváncsian várják a piacot, hogy a tőzsdetanács milyen álláspontra helyezkedik.

A Burgonyaértékesítő Szövetkezet visszaállítását kéri a szabócsai gazdák. A legutolsó becslések szerint Szabolcs vármegyében körülbelül 20.000 vagón burgonya vár értékesítésre. Néhány hét előtt exportszindikátus kezdte meg a vásárlásokat állami segítséggel, de olyan feltételek mellett, hogy a szabócsai gazdák nem hajlandók készleteiket az exportszindikátus rendelkezésére bocsájtani. Legújabbban akciót indítottak, hogy a megszűnt Burgonyaértékesítő Szövetkezetet ismét állítsa vissza a kormány és ebből a célból a napokban küldötték fogja felkeresni Kállay Miklóst, az új kereskedelmi államtitkárt, hogy tolmácsolja kérésüket a kormánynál.

Vége a fedezési vásárlásoknak — olcsóbbodik a bab. A gabonátőzsdén hónapok óta nagyszabású játék folyt babban. Pesti kereskedők még a nyár folyamán nagy készleteket adtak el külföldre és ezeknek a mennyiségeknek lefedezése szeptember közepén kezdődött. A bab ára két hét alatt 35 pengőről 70 pengőre emelkedett. Egyes cégek tekintélyes összegű veszteséget szenvedtek. A fedezési vásárlások most megszűntek és a múlt hét végén, vidéki állomásokon, a fehér babot már 55 pengő körül kínálták.

Ma már fogalom, hogy a

Keresztény Szabóiparosok Szövetkezetében

a legjobb minőségben és a legolcsóbb áron szerezheti be szövet-, posztó- és bélésáruszsükségletét.

Főzlet: IV., Károly körút 30. Fióközlet: II., Zsigmond-u. 14.

VAJNOVSZKY GUSZTÁV KÉPESÍTETT KELMEFESTŐMESTER, BUDAPEST IX, LÓNYAI-UTCA 20 — TELEFON: AUT. 862-84

Fiókok: I. Feryő Ösköl-út 34-36; I. Horihy Miklós-út 40; IV. Vármege-utca 5; VIII. Szentkirályi-utca 29; IX. Ferenc-körút 7; IX. Lónyai-utca 20. — Árak: Férfiöltöny vegytisztítása 5, férfi felöltő 450, női selyemruha 350, női selyemruha festés 5 P-16. Kémi galler tisztítása 10 f

Színház

Hihetetlen!...

Idegenek magyar színházban Miért engedélyezték a vilnai zsargon társulat vendégjátékát?

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Budapesten az egyik színházban nem tudták kifizetni a színészek gázsiját. Budapesten egy másik színház szerződést kötött a vilnai jiddisch színtársulattal pár napos vendégszereplésre. A vilnaiak biztosítva érzik magukat. A szerződés szerint övék a színház bruttó bevételének a fele.

Szezon elején — idegen színtársulat Budapest!

Mindegy — hogy vilnai, belgrádi vagy nizznij-novgorodi!

Idegenek, pesti, magyar színházban. A Magyar Színházban!

Hát ez sok. A színház részéről ez olyan merészség, olyan nemtörődomség, amit még a legnagyobb kétségbeeséssel sem lehet megmagyarázni. Erre nincs magyarázat. Ezt kikérjük magunknak! És megdöbbenünk és megkérdézzük a következőket:

1. Hogy lehetséges az, hogy a vilnai színtársulat itt miniszteri engedélyt kapott vendégszereplésre?
2. Milyen megfontolások alapján helyezkedett a belügyminisztérium erre az álláspontra?
3. Ki a felelős ezért a nemzetellenes cselekedetért?
4. Van-e a belügyminisztériumban olyan „illetékes”, aki meg tudja cáfolni, hogy egy idegen társulat vendégszereplése kárt okoz sok ezer magyar színésznek, hogy ez a társulat elviszi innen a pénzt teljes értékű művészi „elvezetett” hagyva itt — ellenszolgáltatásul. Ki vállalja a felelősséget azért, hogy amikor itt heroikus küzdelem folyik a színházaknál a létért — egy másik színház kényelmi szempontokból idegeneket hozhat a nyakunkra.
5. Mi az oka annak, hogy az illetékesek a Magyar Színház igazgatóságának kis üzleti érdekeiért odadobták sok ezer magyar színész sorsát?
6. Miért adott vendégszereplési engedélyt a belügyminisztérium a vilnaiaknak?

Ezek a kérdések választ várnak. Ezekre a kérdésekre választ vár a magyar közvélemény! A közönség, a mely — nem lehet kíváncsi egy senki előtt sem rokonszenves produkcióra. Ez a vilnai vendégszereplés menthetetlen. Ez tapintatlan és — izléstelen! Azonkívül elfogadhatatlan. Én nem tiltakozom *Saljapin* ellen. Mert *Saljapin* csak egy van. Nem *Jeritza* Mária ellen. Az is csak egy van. De ilyen zsargon-társulat száz is van. És a vilnaiaknál *jobb* jiddisch együttesről is tudok. Láttam egy moszkvai társulatot Párisban. Az — művészi szempontból is érdekes! A vilnaiak művészetét nem kell okvetlenül megnézni halálunk előtt. Én például nyugodtan halok meg a vilnaiak nélkül.

Minek? Miért? És kinek?

Kérem! Politikai szempontokból is lehetne beszélni! De minek! Politika nélkül, tisztán és egyenesen, korrekt művészi meggyőződésből állítom: az hogy Bús Fekete úr megbukott és darabja nem bírja szusszal a következő premierig, nem lehet ok arra, hogy itt arcul üssék a magyar színházi kultúrát.

Csontos Gyula — Pozsonyba megvendégszereplni, hogy egy kis pénzt

keressen! Ugyanakkor itt — zsargon-színészek zsebelik a jó magyar pengőt. Csontosnak a kisújjja többet ér, mint egész Vilna, Kowno és Moszkva együttvéve.

Nem értem az illetékeseket! Más-kor egy kis női ing miatt bizottságokat küldenek ki színházakhoz. Egész apparátus mozdul meg egy ártalmatlan vicc miatt és mikroszkóppal figyelik, mit vét az a szenrencyetlen hárompengős görli a józslés ellen, meg az erkölcs ellen! Cenzurálnak darabokat, amit az egész világ elfogadott és amitől nem dől össze a negyed világ sem — bocsánat én kimondom

Kabos Gyula igazgatónak ajánlják a Fővárosi Operettszínházhoz

Faludi Sándorral lenne együtt a színház élén

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A Fővárosi Operettszínház „válságáról” hetek óta beszélnek színházi körökben. Holott olyan kimondott válságról szó sincs. Faludi Sándornak kétségtelenül nehézségei vannak egy pár nem sikerült darab miatt. A színház most javában készül helyrehozni a hibákat és remélik, hogy a „Sisters” című operett premierjével ez sikerül is.

Ettől függetlenül azonban azok, akik azt hiszik, hogy a színháznak mégis szüksége van gyors segítségre — bizonyos lépéseket tettek a színház válságának megakadályozására. Így történt tegnap egy érdekes esemény:

Kabos Gyula, az operettszínház egyik előkelő tagja, ajánlatot tett Faludi Sándornak, hogy bizonyos pénzüsszeggel „betársul” a színház igazgatóságába

Faludi Jenő és a szerzők

Faludi Jenő tartozik néhány magyar szerzőnek. Abból az időből, amikor még színgazgató volt. A szerzők most követelik a pénzüket Faludtól, amikor már nem színgazgató, hanem — színházi ügynök. Szigorúan követelik. *Ha nem fizet — bojkottálni kell!*

A Szerzők Egyesülete elé vitték az ügyet. Az Egyesület nem határozott. Fügyelmeztetik előbb Faludt, hogy vagy rendezi az ügyet, vagy — jön a megtorlás.

Faludi nem fogja vállalni a felelősséget azért, ami volt színházában történt. Miért is vállalná? A szerzők nem érnek el semmi eredményt, csak azt, hogy ha majd az Unió a csődjeljárás végén újra Faludi Jenő lesz — egy igazgatóval több haragszik majd bizony a szerzőkre...

Meg kell jegyezni, hogy ez az egész nem valami legényes dolog! Faludi — védtelennek látszik és — nincs színháza ebben a pillanatban. Nyugodtan lehet tehát támadni!

Ha színháza lenne...!
Azok hajlongának előtte legjobban, akik most agyon akarják ütni...

Jellemző

Ehhez a kis történethez nem kell egy szót sem hozzáfűzni. Így történt: Az egyik filmvállalat igazgatója megbízott egy írót, valami film átdolgozásával. Mielőtt munkához kezdett volna, termé-

nyitlan — farizeusi logikával mentik a nemzetet!

És most — engedélyt adnak itt erre a vilnai betörésre!

Hát ez mi?! Ez nem nemzetellenes? A színházak mind tartoznak a fővárosnak, az államnak, a rendőrségnek, a tűzoltóknak, képtelenek adót fizetni, a színészeket fizetni — és akkor a nyakukra hoznak egy ilyen nem tiszta (ügye, nem tiszta?) konkurenciát! Hihetetlen és érthetetlen!

A magyar szerzők is pukkadjanak meg! Ki törődik velük?! Majd beleugranak a Dunába és nem lesz rájuk gond. A jiddisch színház műsorán ott van Frantisek Langer csehszlovák író az ő „Külváros” című remekével. Hát szabad a magyar írókra gondolni akkor, amikor a Frantisek exfegyenc és prostituált romantikáját kapjuk ékes zsargon tolmácsolásban?

Ugy-e, nem?
Vilna és Frantisek és társai magyar színházban! Szezon elején!

Miniszteri engedéllyel. Hogy stilszerű legyek:

Jach bin — meschüge! Ezt nem tudom megérteni!!!

Aki pedig mégis kíváncsi rájuk, az — menjen el Vilnába. Utlevelet és vízumot is könnyen lehet kapni! Senki sem akadályozza meg a vilnai rajongókat ebben!

Nagy István.

Ahogy a közönség a filmet látja

— Denny benősül. Reginald Denny jó ismerősünk. Ez a kedves és mókás szőke amerikai színész ezúttal betörők közé kerül. Szabályos Reginald Denny-bonyodalom után — megnősül. Persze közben Denny mindig vidám, még a legnagyobb ijedelemben is. A film jó.

— Az éjszaka lovagja. Ez is amerikai film. Olyan, mint a többi. Egész végig leköti érdeklődésünket és csak a legvégén veszi észre az ember, hogy nini, hiszen én ezt már tulajdonképpen láttam. Nem is egyszer. Többször. No, de mindegy. Ezúttal Billie Dove és Bert Lyttel kedvéért nézzük végig ezt a mókásan izgalmas műkedvelő betörőhistoriát. Jó színészek játszanak a filmen és érdekes a rendezés.

— Az élő holttest. Tolsztoj Leónak ne lenne sikere? A nagy író világhírű művét nem hamisították meg. Sőt. Mesteri rendezés, remek felvételek adják vissza a zseni álmát. És *Pudovkin*, a rendező ezúttal mint színész is — remekel. Nem kell újra elmondani a mesét. Sem újra dicsérni a Tolsztoj-regény filmváltozatát. Nagyszerű néma film. Biztos sikere lesz.

Rádió

Rádió-iskola

Sok százezerre tehető azok száma, akiket Magyarországon is elfogott a technika bővölete és örömmel lettek a rádió tábora. nak katonái. Bizonyos, hogy a technika varázsa lett urrá a százezer felett s nem feltétlenül a magyar adóállomás sokszor gyatra műsorának hívei. Ennek az önálló hatalmas gárdának természetesen *már vannak igényei*. Sőt. Igényei túlnőttek azokon a kereteken, amikor továbbra is magára hagyottan, szétforgcsolódva kereshetné az utat az érvényesülésre. Különösen pedig a továbbképzésre. Ezt ma még intézményesen megoldani meg sem próbálták az illetékesek. *Egyetlen helye van az országnak, ahol esti kurzusok keretében oktatják ki a kezdő jelentkezőket, de továbbképzésre, haladásra, a magyar zseni kötelességszerű továbbadmindisztálására kísérlet sem történt az illetékesek részéről*, mert a Stúdió ezirányú mikrofonikus szerkesztői üzenetei legfeljebb paródiái annak, amire ezen a téren szükség lenne. Mert: *szükség lenne nagyarányú, kezdők részére szervezett tanfolyamokra, szükség lenne haladó kurzusokra,*

Speciális előadásokra s főként ezekkel párhuzalisan olyan oktatásra is, ahol a szükséges matematikával ismertetőnk meg a hallgatókat, vagy ahol a különben már egyszer megszerzett, de elfelejtett tudást ismét felszínre hozná. Hatalmas és kiszámíthatatlan eredménye lehetne egy ilyen generálisan megszervezett intézménynek. Lehetne. *Talán lesz is*. Ez azonban már nem az illetékesek érdeme. Mert a hiány pótlására már akcióba lépett egy magyar gyár. Az *Orion-Kremeneckzy*-gyár saját költségén, teljesen dímentesen, ingyenes könyvekkel, nyomtatványokkal valóra váltotta a programot. *Kiváló szakembereket hívott meg előadókul,*

egyre bővíti kurzusait és a tanulmányokat.

S mindezt példátlan siker követi. Még a megszállott területekről is érkeznek Budapestre hallgatók. A gáncsoskodók üzleti fogásnak minősítik az akció. Pedig ennél *becsületesebb, egyenesebb és hasznosabb „üzleti fogás”-t aligha alkalmaztak Európában*. A tanulás semilyen kötelezettséggel nem jár. A haszon csak legfeljebb közvetett úton mutatkozik meg. S épen ez az a pont, ahol az egész dicséretreméltó, pompás és hézagpótló szervezet sikerét feltjük. *Ezen a ponton van szükség arra, hogy segítségére legyen minden közintézmény a gyárnak, nehogy ez a vitdlisan szükséges akció abbamaradjon.*

Tessék utánanézni az ügyeknek, ez még mindig nem késő.

szetesen megállapodtak a honorárium dolgában. És így szolt az igazgató az írónak:

- Barátom vagy, csináld meg „család áron” ezt a munkát.
- Családi áron. Kérek 320 pengőt.
- Rendben van! De még egyszer kérdem, barátom vagy?
- Igen! Miért kérdezed.
- Mért, mert ezt a 320 pengőt megkapod, de — egy 500 pengőről szóló nyugtát kell írnod nekem...

Az üzletet megkötötték!

Az „UFA” első hangos filmje

Az „Ufa” filmszínház, amely a néma filmek divatja idején egészen kivételes és érdekes programmal lett vezető mozija Budapestnek, a jövő héten bemutatja első hangos filmjét. Ettől kezdve az Ufa is „hangos” mozi lesz.

Az Ufa Cecil de B. Mille nevével indul — a film címe „Az istentelen lány”. A világhírű rendező egyik legtekélyesebb alkotása ez a film, amely egy javító fogházban játszódik és hihetetlen mély és izgalmas mese keretében mutatja be hogyan győz minden felett a becsület és a szerelem.

Az Ufa ezzel a filmmel is bizonyítani akarja, hogy az új művészeti irányban, a hangos film idején is ragaszkodik eredeti programjához: nem giccsket, nem sablont és mindig — újabbat! C. B. de Mille hangos filmje — klasszikus beszélő filmnek számít, tökéletes és művészi értékű!

Hírek

Virágos Budapest

Igencsak benn járunk már az ős javában, sőt féllábbal imitt-amott a télben borkázunk: és íme, az Iparművészeti Múzeumban még most nyílik másodízben — a nótabeli akácavirág példájára — a Virágos Budapest szín- és illatdús kiállítása.

Gazdag költői elgondolás, fűrgő, ötletes lelemény és kemény gyakorlati munka kellett ahhoz, hogy a pesti szürke körengtege virágerdők díszét varázsolják s a rideg bérházak vaksi ablakait színes szíromfűzerekkel szépségesítsék a mozgalom lelkes vezetői. Minden elismerést megérdemelnék érte.

Az már nem az ő hibájuk, hogy a fővárosunkszerte legdúsabban díszlő virágzatok bokra hibádzik e kedves kiállítás hímes mezejéről. Mert eme virágzati növények alaptermészeté, hogy nem engedik magukat kiállítatni. Szende lbolyaként csak lopvást illatoznak, de azt azután intenzíven megcseselekszük.

Szíves engedelmükkel — kiállításon és versenyen kívül — ehelyt mutatunk be néhány speciális budapesti virágfajt, ama nemhervadókból, melyek főleg a Teréz- és Erzsébetvárosok virányain kellemeskednek őseredeti és hamisítatlan mivoltukban.

Mákvirágok. Csoportosan fordulnak elő. A homályt és bédnevességet kedvelik. Legjobb tenyésztalajuk a külteki televény, de felburjánzanak a belsőbb városrészekben is. Him és női egyedeiknek egyaránt sok bibéje van. Pénzmagról szaporodnak. A vendőség szorgalmasan ülteti őket Markó uccai kiskertjében.

Borvirágok. Orrok és orcák talaján virulnak ki. Igen sok locsolást igényelnek. Színük kárminvöröstől a sötétliláig egyes változatokat és árnyalatokat mutat. Illatuk jellegzetes alkoholgőzölögés. Erősebb szeljárásra idült regettés vesz rajtuk erőt, melyet a természetudomány „delirium tremens” néven könyvel el.

Szövirágok. Rövid élettartamú, dm páratlan gyors szaporodóképességű, elősködő növények. Színük a mérgeződtől a Conti uccai vérvörösig változik. Disznóvényként a t. Házban s a Városházán nagyban állítják elő. Gyökereik abszolúte nincs. Közvetlen hallgatóság híjján hosszadalmas és körmönfont leveleket hajtának. Szószaporítás révén sokasodnak.

Kászónövények. Főleg uborkalakkal kapcsolatosan fordulnak elő. Indák szívósak és szőrös kapaszkodó kacsokkal ellátva. Bizonyos magasságot elérve, felpöfeszkednek és többszörű bugatejeket hoznak létre. Általában élvezhetetlenek.

Nenyülhözsdm-virágok. Mocsaras, hínáros helyeken a zavarosban halásznak. Őshazájuk: Panama. Már egyszeri intésre összecsapják kelyhüket és zsanus illatokat bocsátanak magukból. A vizgázatlanul közelítőknél kezét és zsebét megvédjük. Tapintatul ragadás. Pénzszállítás útján zvarapodnak.

Vörös székű. Zöld száron fordulnak elő. Túlnyomó részük gácsországi eredetű. Talajuk nincs. Tökkel, gerslivel és zsidó-cserecsnyével együttélést folytatnak. Letérítésén, gyakran egészen elchérnek.

No, de egyelőre elég is ennyi a nagy természet budapesti virágokertjéből! Aki nek tetszenek: kösse őket koszorúba és rakja le a hazabillegő emigráns vezérek ívelt lábai elé. Vagy éppen rakja a fejükre, hogy meg ne sántuljanak!

— A pápa kihallgatáson fogadta a vatikáni magyar követet. A pápa Barcza György vatikáni magyar követet és feleségét szombatán magánkihallgatáson fogadta.

— Elfogtak egy sikkasztó hivataloszlát. Fülöp József 32 éves hivataloszlaga, a pénzügyminisztérium volt altisztje, november 1-én azt a megbízást kapta az egyik főtanácsostól, hogy vegye fel fizetését a minisztériumban. Fülöp József a pénzt felvette és elköltötte. A pénzügyi főtanácsos feljelentésére a rendőrség elfogató parancsot adott ki ellene. A sikkasztó hivataloszlaga napokon át bujkált a főváros környékén. Tegnap azonban elfogott a pénze és az egyik kerületi kapitányságon önként jelentkezett. Beismerő vallomása alapján letartóztatták.

Reformklubba tömörült a keresztény nemzeti ifjúság

A szociális problémák megoldását akarja kiharcolni a most alakult Wesselényi Reform Klub

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A magyar fiatalság vezetői a napokban megalakították a Wesselényi Reform Klubot, amelynek célja, hogy az ifjúságot előkészítse azokra a reformokra, amelyek Magyarországnak is át kell esnie a legközelebbi jövőben.

A klubban a haladó magyar fiatalság tömörült

és már az első estén nagyszabású programtervezetet dolgoztak ki.

A klub rövidesen a Vigadó nagytermében mutatkozik be a magyar publikum előtt, úgynevezett amerikai matiné keretében. A matiné nagyszabású Kodály-kórus vezeti be, majd különböző művészi számok közbén

ötperces expressz szónoklatok formájában ismertetik a reformmozgalom gazdasági és szociális céljait.

A klub közzgazdász tagjai rövidesen megkezdik a magyar nagybirtok monografiájának megírását és a nemzetiségi kérdés

feldolgozását. Valószínűleg a jövő év elején indítják meg lapjukat, amelyben a haladó magyar fiatalság fog megnyilatkozni. A klub állásfoglalását

egy-egy nagyszabású vitadélután keretében vezető politikusok és államférfiak előtt kívánja ismertetni.

A Wesselényi Reform Klub kapcsolatát kíván teremteni azok között az ifjúsági mozgalmak között, amelyek ma nemcsak Budapesten, hanem vidéken is felbukkannak és amelyek az ország szociális és gazdasági építését sürgetik a nemzeti gondolat jegyében.

A Wesselényi Reform Klubban az ifjúság szellemi vezéreinek az a része csoportosult,

amelyet a baloldalon dildandóan reakciónak neveznek, mert nem tartozik ahhoz a táborhoz, amely a Károlyi-forradalmat teremtette meg s mert össze tudják egyeztetni szociális törekvéseiket is az igazi keresztény gondolattal és faji öntudattal!

— A nagyeceni temetőben helyezték örök nyugalomra Széchenyi Rezső grófot. A tavaly elhunyt id. Széchenyi Rezső gróf holttestét vasárnap helyezték örök nyugalomra a nagyeceni temetőben épült új sírholtban. A sírholtot Mikes János gróf szombathelyi püspök szentelte fel. A gyászszertartáson megjelentek a Széchenyi és Schönfeld grófi és Rohonczy bárói család tagjai.

Hetek-havak

A nürnbergi hét után
Új hetek jönnek Pest-Budán.

Frankfurti hét: konflisgek
Hűsből nyert — virsli-ebéd

Párisi hét: ha izelem,
Inyem vsdik parizeren.

Vilnai hét: melyen kisül,
Sokan tudnak itt — jiddisül.

Ellenben méltán kérheted:
Mikor látunk — magyar hetet?

— Szieberth Imre előadása a barcelonai világkiállításról. Szieberth Imre állami vasgyári felügyelő november 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor „Barcelona és az ottani világkiállítás” címmel vitetett képekkel kísért előadást tart a Forum mozgóképszínházban. A barcelonai világkiállításról mindeddig egyetlen általános és összefoglaló előadás sem hangzott el, ezért különös érdeklődésre tarthat számot Szieberth felügyelő előadása.

— Vasúti karambol Kisújszálláson. Tegnap este tíz órakor a kisújszállási állomáson az 1759. számú gyors tehervonat téves váltoállítás folytán összeütközött néhány mellékvágányon veszteglő vasúti kocsi. A baleset következtében a mozdony és több kocsik kislógt és megrongálódott, két alkalmazott pedig könnyebben megsérült. A vizsgálatot azonnal megindították, hogy kit terhel a balesetért a felelősség.

A Segédhivatali Tisztviselők Országos Szövetsége az alacsonyabb tisztviselői kategóriák helyzetjavítása érdekében december 1-én d. e. 10 órakor a régi képviselőház üléstermében nagygyűlést tart.

A nagyherceg. Egy prágai szállóba minap német nyelvű távirat érkezett, amely így szólt: „Tartsanak fel holnapra három szobát. A párisi gyorssal érkezünk.” A távirat aláírása ez volt: Grossfürst Alexander. Támadt erre nagy látásfutás a szállóban. A szállótulajdonos az igazgatóval s a személyzet egy részével galába vágta magát, kirohant az állomásra s izgatottan várta az előkelő vendéget. A vonat meg is jött, de a nagyhercegek nyoma nem volt. A kifelé tödülő tömegeből azonban kivált egy jellegetes arcú ember, a szálló díszruhás úrasához lépett s megkérdezte:

— Ön az X. szállóból való?

— Igen — hámozott a válasza. De most nem érek rá. Jön Grossfürst Alexander.

— No, akkor rendben van. Én vagyok a Gross, ez az úr itt a Fürst, ez meg az Alexander.

— Újságírók emlékünnepe a Kerepesi temetőben. Vasárnap délben két kiváló újságíró síremlékét leplezték le a Kerepesi temetőben: Seffer Lászlóét, Kossuth Lajos politikájának lelkes harcosát s Hollósy Gézáét, aki ugyancsak a nemzeti függetlenség gondolatát szolgálta tollával teljes életében. Az ünnepségen részt vett Lenkey Gusztáv, Sümeji Vilmos, Falussy Árpád és a budapesti újságírók színe-java. Seffer László hamvai fölött Kacziány Géza, Radó Richárd, dr Oravecz Ödön és a roznói öregdiákok nevében dr Szekeres Károly mondott beszédet, míg Hollósy érdemeit Szatmári Mór méltatta. Mindkét síremlék leplezésével Oláh Lajos játszott tárogatón magyar dalokat.

A sopronmegyei jegyzők egyesületének közgyűlése. A Sopronmegyei Jegyzők Egyesületé Baják Lajos elnökelete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen foglalkozott az okirafai kényszerrel és megállapította, hogy az újabb megterhelését jelenti a falunak. Az Országos Jegyzőegyesület elnökének Koncz Jánosnak távirati üdvözlése után a vármegyei törvényhatósági bizottságba érdekképviseleti tagul megválasztották Baják Lajos elnököt és Mihályi főjegyzőt.

— Kedden lesz Ernst Rittmann si-előadása. A Magyarországi Kárpát Egyesület si- és hegymászó osztálya felkérte Ernst Rittmann, az ismert osztrák sielőt és versenyzőt vitetett képekkel kísért előadás megtartására. Ernst Rittmann előadását „Sierlebnisse in den Radstädter Tauern” címmel november 12-én az Egyetemiek Mőzgjőjében (VIII, Horánszky-u. 20) tartja meg s többek közt a tura- és versenysielők ősi tréningjeivel kapcsolatban ismerteti a si-gimnasztikát is. Az előadás, mely iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg, este 7 órakor kezdődik.

— Feljelentjük az uccai telefonautomatát! (Levél a szerkesztőhöz.) Mert az már mégis csak sok! Ami itt az uccákon feldíltott telefonautomaták körül történik. Földíltották ezeket a csinos kis házikókat itt is, ott is. Nagy piros betűk hirdetik, hogy: „Megnyit”. Az ajtaja kinyílik. Ed-dig nincs baj. Hanem azután! Sürgős telefonálni valómat akarom előtézni. Előbírás és használati utasítás szerint bedobom a 20 fillért. És várom a bűgést, hogy hív-hassam a számot. A készülék nem bűg. Hívba tárcsázok. A készülék nem működik. Helyére akasztom a kagylót — most visszakapom a 20 filléremet. Hát visszakapom? Dehogy. A pénzt nem ejti ki ez az ördöngös készülék. A számot nem kapcsolja. Akkor rosz. De a pénzt megtartja. Erre viszont jó. Mégis! Hát ha bennem van a hiba. Mégegyszer megpróbálom. Még egy 20 fillérest bele. Az eredmény ugyanaz! A készülék rosz. Nem kapcsol. A pénzemet nem kapom vissza. Negyven fillérembe került — és nem tudtam beszélni! Hát ez nem mehet így tovább. Tessék az uccai nyilvános automata-állomásokot ellenőrizni! Nem lehet a közönséget így megkérőstani! Tessék vizyázni a készülékekre és tessék azokat rendben tartani. Nemcsak egy automata használható. A legtöbb már elromlott! Alig van uccai állomás, amelyről lehetne beszélni. Vagy ha nem lehet gyorsan rendbehozni, akkor legalább írják ki, hogy — elromlott. A gyanútlan közönségnek nincs annyi telesleges 20 fillérje, hogy a telefonautomata-állomásokot — ellenőrizze...

— Vakmerő rablótámadás a nagyszakácsi országúton. Vakmerő rablótámadás történt vasárnap este a nagyszakácsi országúton. Szita József nagyszakácsi gazda kocsiján hazafelé tartott, amikor Cserhátpusztá alatt egyszerre két ismeretlen ember megragadta a lovak zabláját és megállította a kocsit. Pénzt vagy életet! — kiáltották nyers hangon. A megrémült gazda szólni sem tudott az első pillanában. Az egyik utondólló tejszével sújtott le Szitára, akiben volt annyi lélekjelenlét, hogy vérezve leugrott a kocsiról. A rablók utánalettek, de csak a kabátját találták. Sikerült neki szerencsésen falujába szaladni, ahol néhány fegyveres gazdát vett maga mellé és így indult visszafelé. A támadás színhelyén felborítva találtak a kocsit, melyről minden elmozdítható hiányzott, azonban a vakmerő rablóknak nyomuk sem volt. Most az egész somogyi és zalai csendőrség hajtóvadászatot tart, hogy az utonállókat elfogja.

— Letartóztattak egy elzüllött magántisztviselőt. Vasárnap délelőtt a főkapitányságon letartóztatták Klíma Zsolt volt magánhivatalnokot, aki kérvényekkel követett el szélhámoságot. Madarász-telepi lakásán megismerkedett a házbeliekkel és összekötöttessire való hivatkozással azt ígérte, hogy a népjóléti minisztérium útján segélyeket utaltat ki számukra s kérvénybélyeg címen szegény emberektől kisebb összegeket zsarolt ki. A kérvényeket Klíma be sem adta. A rendőrség elfogató parancsa alapján Klímát vasárnap az utcán felismerték s átadták a rendőrnök, aki bevitt a főkapitányságra. Kihallgatása során kiderült, hogy a megtévedt volt magántisztviselőt hasonló ügyek miatt már elítélték.

NEMZETI TORNACSARNOK

VIII, SZENTKIRÁLYI-UTCA 26.

Gyermektorna, nőtorna

4 éves kortól, életkor szerint külön csoportokban svéd és Niels-Bugh rendszerek.

Tágas, egészséges helyiségek. Kertszerű udvar.

Kisérőknek várakozó helyiségek.

Mérsékelt árak.

Oktató: Keresztessy József.

Példátlanul izgalmas küzdelemben a Ferencváros győzött az újpesti derbyn

A gólhelyzetek egész sorát hagyták ki mindkét oldalon a csatárok. Fogoly III-at és Turait verekedésért kiállította a bíró

Ferencváros—Újpest 2:1 (0:0)

A Fradiñ kívül csak a Pécs-Baranya győzött, a többiek a Hungáriával az élen eldöntetlenül végeztek

Az újpesti derby után valójában lefutották már az őszi szezonot. Az élecsapatok szerencsésjét vagy balszerencsésjét leszámítva, a papírforma már nem jósol meglepetést. Marad a helyzet az élen s a **vezérszerep ismét a Ferencvárosé**. Magához ragadta ezt a jogot az Újpesttől elhódított két ponttal s a jogon kívül az elismerést is. Mert

ahogyan ezt végigcsinálta a Ferencváros, az minden dicsőretet megérdemel.

Tudásban felette állott ellenfelének s a szerencsésje is csak alig volt nagyobb az Újpesténél. **Fogoly III.** és **Turai** szükségtelen verekedését leszámítva, az erő és az ész pompás, nyílt és hihetetlenül izgalmas harca volt ez a mérkőzés, értékes propagandája az újabb kor futballstílusának.

Ezzel szemben az összes többi mérkőzések alacsony nívón mozogtak, mintegy jelezték az első forduló közeli végét. Az ellenfél hibáiból nagynehezen kidrúkkolt döntetlenek terítették unalmat a pályák fölé s ebből csak a Pécs-Baranya megérdemelt győzelme az összeroppant Nemzetivel szemben emelkedik ki. Az újabb debacleval a Nemzeti az utolsó helyre szorult s a hírek szerint a végleges feloszlás előtt áll.

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. Ferencváros	7	6	1	—	25:4	13
2. Újpest	8	6	1	1	22:9	13
3. Budai 33	8	3	3	2	14:4	9
4. Hungária	8	3	3	2	19:13	9
5. III. ker. FC	8	3	3	2	13:16	9
6. Bástya	8	3	2	3	17:18	8
7. Bocskay	8	1	5	2	11:16	7
8. Somogy	8	1	4	3	7:18	6
9. Kispest	7	1	4	2	3:8	6
10. Attila	8	1	3	4	8:15	5
11. Pécs-Baranya	8	1	3	4	6:14	5
12. Nemzeti	8	1	2	5	5:15	4

Ferencváros—Újpest:

Szerencse és balszerencse idegizgató sorozata az első féldő

Stadion. — Bíró: Magyar.

Ferencváros: Siflis — Hunyadi, Papp — Lyka, Bukovi, Óbecsei — Tancos, Takács II., Turai, Szedlacssek, Kohut.

Újpest: Aknai — Kővágó, Fogoly III. — Borsányi, Köves, Wilhelm — Török, Avar, Mészáros, Spitz, P. Szabó.

Huszonöt ezer főnyi lelkes közönség töltötte meg az újpesti stadiont, hogy tanuja legyen a Ferencváros—Újpest derbynek. Elsőknek a vendég ferencvárosi játékosok léptek a pályára, akiket a zöld-fehér zászló köré csoportosult hívek lelkesen megjeleneztek; de valóságos vihar zúgott végig az arénán, amikor az Újpest legénysége jelent meg a porondon.

A küzdelem első percei a lilá-fehérek már ismert nagyerejű, lendületes támadásaival teltek el.

A 3. percben jut szóhoz a Ferencváros Tancos révén, de Fogoly szereli. Rögtön

ezután Turai fölé, Takács bombája pedig Aknai zsákmánya lesz. A 8. és 9. percben Kohut és Bukovi labdája téveszt célt. A 10. percben Újpest ellen korner, majd két perc múlva a Ferencváros jut hasonló helyzetbe. Általában a Ferencváros fölénye jegyében folyik a küzdelem. A 16. percben Takács II. két lépésről „kapásból” Aknai kezébe lövi a labdát. Egy percre rá Avar lövését Siflis fogja. Óriási az iram. Szinte percenként változik a játék képe

s mindkét kapu előtt a helyzetek egész tömege vész el kihasználatlanul.

A 22. percben Wilhelm Takácsot lerúgja, kis szünet után azonban lábra áll a népszerű játékos. Három perccel ezután Újpest ellen korner. A 27. percben Turai lövése a léc mellé jut. A féldő végéig a Ferencváros maradt frontban.

Offszájd-góllal vezet az Újpest, de „Taki” és „Szedi” lelohasztja a reményt

Szünet után újból az Újpest támad lelkesen, de csakhamar megint a Ferencváros játékosai ragadják magukhoz a kezdeményezést. A 9. percben Siflis a kitörő Spitz lábáról szedi le a labdát. A 16. percben Takácsot Aknai csak kifutással tudja ártalmatlanná tenni. A 21. percben Mészáros szökteti P. Szabót, aki nagy

offszájdáról indulva, lefut, belövi a vezető gólt. 0:1.

Az iram mind hevesebb lesz és mindkét kapu egyformán forog veszélyben.

A 31. percben Turai—Tancos—Takács II. akcióból utóbbi kiegyenlít. 1:1.

A Ferencváros fölénye mindjobban ki-domborodik. A 35. percben Fogoly szabálytalanul szereli Turait, amelyre a hevesvéri játékos tetőleg reagál; a bíró

mindkettőjüket kiállítja. Az Újpest időhúzásra játszik, ez azonban alaposan megbosszulja magát s a Ferencváros egyre jobban lendül támadásba a megzavargult újpesti védelemmel szemben. Avar nem tudja kellően helyettesíteni Fogolyt, viszont Turai a zöld-fehérekkel nem hiányzik annyira.

A 44. percben Takács II. szökteti Tancost, akinek éles beadását Aknai vetődve kiüti, de a résen álló Szedlacssek a győztes gólt belövi. 2:1.

Ezzel a harc végleg eldőlt: egyenlítésre sem ideje, sem ereje nincs Újpestnek.

A FERENCVÁROS

győzelmének oroszlánrészét a Tancos—Takács száraz szinte páralan tökéletességű munkájának köszönheti. Kivülük Lyka, Turai és Bukovi játéka

emelkedett ki. A védelem a legzenyebb része a csapatnak.

AZ ÚJPEST

csatárorsa Avar kivételével jobb volt a szokottnál, különösen Spitz volt elemében. Mindenek felett

azonban Borsányi tökéletes játéka vonta magára a figyelmet.

Magyar bíró határozatlan volt és sokszor tévedett. Erdeme, hogy ennek ellenére „közben tartotta” az egyébként heves mérkőzést.

Nyolc csapat: négy eldöntetlen és négy meccsen összesen négy gól

Hungária—Kispest 1:1 (1:0)

Nincs góllövő a kékfehéreknek s egy ponttal ismét kevesebb

Hungária út. — Bíró: Ivancsics

A Kispest kezdi a játékot és balszárnya révén szép támadásokat indít. Majd a Hungária lendül támadásba és csatárorsa Bihámi irányításával veszélyes helyzeteket teremt a kispesti kapu előtt. A játék rendkívül heves iramu és percenként kerül mindkét kapu veszélybe. A Kispest 3. percben elért kornerére a Hungária Hires sarokrúgásával válaszol. Dénes sorozatos kitűnő védelemmel teszi ártalmatlanná a veszélyes Hungária-lövéseket. A 22. percben

szabadrúgás Kispest ellen, amelyet Titkos lö, a labda Bihámihoz kerül, aki azt két lépésről a kapuba fejeli: 1:0.

A Hungária ettől kezdve kimondott fölénybe kerül, a kispesti védelem azonban még áttörhetetlennek bizonyul. A 40. percben Titkos beadását Dénes kornerra üti, amely eredménytelen marad, miután a Hungária csatársorának belső emberei távoznak a kapu előtt.

A küzdelem második fele általában a Hungária fölényét mutatta. A bíró a 39. percben Pacolayt a határbíró megsértéseért kiállította. A Kispest tíz emberrel elkeseredetten küzd. A 40. percben

Dudás szabadrúgását Ujvári klejti, Senkey II. bepöckölli: 1:1.

A Hungária csatársorának tehetetlensége bosszantó méreteket ölt s lassanként az egész közönséget elveszti a kék-fehér csapat.

Budai 33—Attila 0:0

Hungária út. — Bíró: Himmler

A küzdelem egész ideje alatt látszott, hogy a Harihárom játékosai még fáradtak a francia túrától. Csak az első 20 perc volt élvezetes, amikor az Attila fölénye látszott. A továbbibban szürke, csapkodó játék folyt mindkét részről. Ez volt a játék képe a második féldőben is, úgyhogy a közönség emiatt joggal zúgolódott.

Különösen a budalaki egyébként mindig veszélyes csatársora mondott csődöt. A szokatlanul jó helyezés, úgy látszik, felémésztette a fekete-fehérek csatázó erejét.

Pécs-Baranya—Nemzeti 3:0 (3:0)

Az átcsoportosított pécsiek könnyen szerezték meg első bajnoki győzelmüket

A pécsi csapat végre bebizonyította, hogy eddig gyengébb szereplése a helytelen összeállításban rejtett, mert ma saját közönsége előtt egységes, lelkes játékot produkált és megérdemelten győzött a Nemzetiek ellen. Különösen az első féldőben mutatott fölényes játékot, amikor három góljával a győzelmet bebiztosította.

A 14. percben Kovács labdája Tritzen kezébe kerül, aki a vezető gólt löti: 1:0. A 26. percben Olvedy a kaputól pár lépésre tiszta helyzetben megszerezte a labdát és a második gólt löti: 2:0. A 42. percben Wetzer és Tritz akciójából utóbbi újabb gólhoz juttatta csapatát: 3:0. A második féldőben a játék vil-

III. ker. FC—Bocskay 0:0

Stadion. — Bíró: Biró Sándor

Mintegy 10.000 főnyi közönség előtt, ideális futballidőben folyt le a futball-derby előmérkőzése, amely a mutatott játéknak és erőviszonyoknak megfelelően döntetlenül végződött. Az első támadást a III. kerületiek indítják, nemsokára azonban a Bocskay Markos révén támad. A 6. percben Sággy 20 méteres éles lövését fogja Fehér. Változatos középjáték után mindkét fél egyforma veszélyes támadásokat indít, azonban a csatárok lövései a jólvédő kapusok zsákmányai lesznek. A 20. percben Lutz megrúgja Szemest, aki ettől kezdve a mérkőzés végéig a balszélen statisztál. A 38. percben Markos lövését Fehér klejti, a berohanó Szemes azonban pár lépésről biztos helyzetben hibáz. Szünet után a Bocskay valamivel jobbnak látszik, azonban csatárai ekkor sem tudnak gólt löni. A féldő vége felé a III. kerület is feljön és Fenyvesi éles lövése csak hajszálnyira megy a kapu mellé. Feltűnő volt a Bocskay csatársorának puhasága.

Somogy—Bástya 1:1 (1:0)

Kaposvár. — Bíró: Klein.

A két vidéki csapat rendkívül erős és heves iramú mérkőzést játszott, amelyben a Bástya technikásabb akcióit a helyi együttes lelkesedése ellensúlyozta. Az eredmény nagyjában megfelel az erőviszonyoknak. A mérkőzés Somogy-támadással kezdődik és Somogyi már a második percben kapufát lö. A 10. percben Somogyi átadásából a labda Presovszkyhoz kerül, ő Jakubét szökteti, akinek lövése hálóban akad meg: 1:0. A kiegyenlítés nemsoká várat magára, mert a 15. percben Solti beadását Possák fogja, Körösléhez passzol, akinek szép lövése góllal végződik: 1:1. A 24. percben Somogyi élesen löti szabadrúgását Benedek biztosan fogja.

Szünet után eleinte a Somogy, majd a Bástya kerül fölénybe, az utolsó percben a helyi csapat erősen finisel, azonban a győzelmet jelentő gólt nem tudja megszerezni. A Bástya legjobbjai: Benedek, Emődy, Korányi, Péter és Possák volt, míg a helyi együttesből Szattyán, Joós, Pesovnik, Talán és Galambos tűnt ki.

tozatosabb. A Nemzetiek kiegyenlítése próbálkozásait a pécsi védelem biztosan hiúsította meg, a helyiek viszont újabb gölt nem tudtak löni. A pécsi csapatban a legjobb játékos Kautzky volt, aki nem-

csak góljával, hanem irányításával is ki-tűnt. A csapat többi tagja egyformán jó teljesítményt nyújtott. A Nemzetiek csapata-ban a védelem és a jobbszélő Rémay excellált.

A mezei futóbajnokság győztese ismét a MAC csapata

Egyénileg Szerb győzött a gyengén sikerült versenyben

Ma délelőtt ideális időben, elsőrangú talajon rendezte a MASZ Budapest-kerület ifjúsági és szenior mezei futóbajnokságát a Nagyrákoszi repülőtér. Az az ifjúságiak táborában 40 induló állt a starthoz. A mezőny nagyon gyenge volt. Amit legjobban mutat az, hogy tizenötön adták fel a küzdelmet, a 4200 méteres távon. Start után azonnal a favorit Verbőczy BBTE állt az élre és végig vezetve, 30 méterrel győzött 16 perc 25.4 másodperc idővel. Mögötte Cserháthy MTK helyezkedett el 16 perc 34 másodperc; 3. Bärlein MTE 16 perc 15 másodperc. A csapatverseny győztese az MTK 31 ponttal. A győztes csapat tagjai: Cserháthy (2), Szalontay (4), Türi (5), Simon (7) és Balog (13).

A szeniorverseny távja 8300 méter volt. Itt is gyenge volt a mezőny 27 indulóval. Az egyéni győzelmet a favorit Szerb ragadta magához, a titkos tipp: Szabó Miklós után. A tav egyharmadán, körülbelül 2800 méter után, elsőnek érkezik be Szerb, utána 10 méterrel Gergely, még 10 méterrel hátrább Szabó. Szerb ideje ekkor 10 perc 10 má-

sodperc volt. A második kör után Szerb már 70 méterre növeli előnyét és a mezőny 5.5 km. után így alakul: 1. Szerb 20 perc 50 másodperc; 2. Szabó; 3. Gergely; 4. Lindner. Utánuk együtt érnek be Belloni és Németh, akiket nyomon követ Eper.

Szerb ezután mindjobban elhúz a mezőnytől és előnyét jó 100 méterre növelve hatalmas finissel elsőnek ér a célba. Részletes eredmény:

1. Szerb MAC 31 perc 32 másodperc; 2. Szabó MAC 31 perc 57 másodperc; 3. Németh Vasas 31 perc 57.6 másodperc; 4. Lendvai Vasas; 5. Gergely Vasas; 6. Belloni MAC; 7. Majorossy ESC; 8. Eper ESC; 9. Dianicska Vasas; 10. Balog Vasas. Négyen jeladták a küzdelmet.

A csapatversenyben: 1. MAC Szerb (1), Szabó (2), Belloni (6), v. Zala (12), Hrenyovszky (17) összesen: 38 ponttal. 2. Vasas 41. 3. MTE 49. 4. ESC 74 ponttal. A MAC nem állhatta ki komplett csapatát és ezért a Vasas futói csaknem előttek a csapatbajnokságtól.

II. LIGAMÉRKŐZÉSEK

Sabaria—Mercur 1:0 (1:0). A Sabaria elbizakodva kezdte a játékot és ellenfelet nem vette komolyan. Ennek tulajdonítható, hogy góljához csak a 39 percben jutott, amikor Szlodevics fés lövése ráfőzött. A második félidőben már egyoldali játék folyik, a szombathelyi együttes "blénybe kerül", azonban csatáinak lövéseit nem kíséri sikerence.

A Vasas—Vac FC mérkőzés elmaradt.

Zalakarizsa—Józsefváros 2:1 (1:1).

Amatőrbajnokság

BSE—MTK 4:0 (2:0), BEAC—UTE 3:1 (1:0), BTC—III. ker TVE 4:0 (2:0), Beszkárt—33FC 2:1 (2:0), Törökvs—Postás 3:2 (1:0).

Sportriportok egy mondatban

Szövetségi serlegmérkőzés: Hungária B—Kispest B 11:1 (7:0).

A Budapest—Stockholm városok közti tenisz-mérkőzés harmadik napján az egyes mérkőzések kerültek sorra. Kehrling Béla, magyar bajnok Malmströmöt 3:6, 7:5, 4:6 és 6:3 arányban győzte le. A svéd bajnok, Ostberg ezzel szemben a második magyar játékosal, Aschnerrel szemben 6:2, 6:3, 6:4 arányú győzelmet aralt, így a mérkőzés vég-eredményben a svédek 3:2 arányú győzelmével végződött.

Osztrák labdarugó eredmények: Ausztria—Hakoah 3:0 (1:0), Rapid—Vienna 0:0. A közönség viláros tüntést rendezett a Rapid vezetősége ellen, amikor megtudta, hogy a válogatott Horváth a klub vezetőivel szemben felmerült differenciája miatt nem szerepelt a Rapid csapatában.

Cseh labdarugó eredmény: Slavia—Bohemians 4:2.

A FIFA végrehajtó bizottsága Rimet elnökle mellett ülést tartott. A napirend első tárgya a labdarugó világbajnokság (Világ Kupa) volt. A bizottság tudomásul vette, hogy a montevideói világbajnokságra már számos Európán kívüli ország adta le nevezését. Elhatározta a bizottság, hogy felkerli az egyes országok labdarugó szövetségeit, hogy alkalmazzanak megfelelő mezei rendszabályokat azon játékosaik ellen, akiket nemzetközi mérkőzések során bírói ítélettel zártak ki a játékból. Végül a bizottság megalkotta a közép-európai Amatőr Kupa és a Balkán Kupa mérkőzés szabályait.

A bizottság legközelebbi ülést január hó folyamán Münchenben tartja.

A Budapesti Korcsolyázó Egylet műjézpályája a mai napon megnyílt. A 11 fokos meleg, sem volt akadály a annak, hogy a korcsolyázók a négyzet-alakú pályának három szakaszát használhassa ne vegyék. A holnapi napon a pályának előreláthatólag négy szakasza kezdődik pedig az egész pályája a közönség rendelkezésére áll.

Az 1929. évi ifjúsági ökölvívó bajnokság küzdelmeiből a gróf Salm serleget a BTK boxolói nyerték meg 22 ponttal.

Sportbalesetek: Vasárnap délelőtt a Fehérvári-úton lévő sportpályán Kertész János 38 éves gépkocsivezető futballjáték közben elesett és bal lábára eltört. A mentők a Bakay-klinikára szállították. — Az Óhegy-úti sportpályán futballmérkőzés közben Reiss Emil 19 éves szabafestősegéd össze-ütközött egy másik játékosal s jobb térdje kificamodott. A mentők a Szent István kórházba vitték.

Heti CIPŐsláger

Férfi fekele, félfűzős, varrott 19.80

Női tróttórcipő, kiváló minőség 15.80

Bundacipők, hó- és sárcipők

dus változatokban

Gulíwer cipőház, Rákóczi-ut 1.

Lóverseny

Szép küzdelmekben volt része a vasárnap Mejerre ránduló nagyszámú közönségnek. Minden versenyben annyi résztvevő akadt mintha legalább is szezon derekán lennének. Mindjárt

az első futam

igen kedélyesen folyt le. Az összes résztvevők elbuktak. Valóságos hajszá indult meg, hogy a lovakat elfogják, ami sikerült is. Metropole és Nyalókára újra felült lovasuk és Metropole igen könnyen nyert. Kiemelkedő eseménye nem volt a napnak

három versenyt favoritok nyertek, míg négy futamban kevésbé fogadott lovak győztek.

Az utolsó futamban csak kimenni látni a résztvevő lovakat, mire azonban a start megtörtént, már teljesen sötét volt, úgyhogy egyáltalán nem lehetett tudni, ki nyerte a versenyt.

Szezon végén talán kissé mégis sok hét versenyt tartani.

Egyébként még egy vasárnap van verseny, amely azonban már pótnap és ezt csak jó idő esetén tartják meg.

A versenyek részletes eredményeit alább közöljük:

I. futam. 1. Metropole (5) Tomka; 2. Nyalóká (3) Klasánszky. Futott még Potya (2) r.) Barca, Rokokó (10) Uubr. Számt. h. Tot. 10:60. — II. futam. 1. Campana (p) Csató; 2. Alamuszi (2) Steczák; 3. Magdolna (5) Kovács G. Futott még Szorgalmas (10) Timpaucr, Proféta (5) Kovács M., Bokros (10) Stirczula, Antinea (12) Böde, Ki tudja? (5) Hutilesz. ¼ h. 1. h. Tot. 10:26, 14, 14, 21. — III. futam. 1. Nebuló 1½ Steczák; 2. Tambó (6) Kovács K.; 3. Dolmány (12) Dósi. Futott még: Nanda (6) Frosch, Missy (2½) Patzák, Algenon (10) Kovács G., Tarantel (3) Csathó, Bicskás (10) Balázsovits, Kék ibolya (5) Böde, Rác Pali (14) Turai. ½ h. 3 h. Tot. 10:26, 16, 26, 45. — IV. futam. 1. Adonis (2) Lósi; 2. Öreg Sign. (3) Szilágyi; 3. Patrona (6) Rózsa. Futott még: Pasita (2) Baloz, Szinusz (12) Egedi, Sárkár (4) Sajnovits, Retsky Bandy (15) Gál, Hurry-hope (6) Kaszán M. 1 h. 2 h. Tot. 10:31, 14, 13, 17. — V. futam. 1. Csitri (3) Szilágyi; 2. Reze (4) Csezkovits; 3. Árendás (3) Flaskovits. Futott még: Buborék (12) Péter, Lucretia (14) Kaszán, Bakter (5) Csaplár, Sajó (20) Baraga, Arme Gredil (6) Egedi, Pillangó (6) Bözödi, Balator (10) Schiller, Tápó (10) Hujber, Sopron (6) Rózsa, Felhő Rózi (6) Horváth K., Makacs (8) Bali, Szanda (33) Felix, Mazurka (6) Dósi, Szomszédasszony (8) Lóczy, Győr (12) Kaminszky, Hetykálány (10) Klimscha. 1 h. nyak. Tot. 10:59, 19, 25, 16. — VI. futam. 1. Baksis (5) Kaszán; 2. Backisch (4) Klimscha; 3. Porto (3) Blaskovics. Futott még: Mirebel (4) Horváth K., Gómör (6) Péter, Madár (12) Branauer, Basaharc (6) Csaplár, Talált kincs (12) Sajnovics, Keepsake (6) Hujber, Duhaj (5) Csezkovics, Sauvignor (6) Dósi. Nyak. fejh. Tot. 10:13, 38, 19, 20. — VII. futam. 1. Annabál (5) Egedi; 2. Róna (8) Sajnovics; 3. Cobra (8) Horváth K. Futott még: Rab Ráby (20) Ledermayer, Kallisto (5) Csaplár, Hozomány (25) Kaszán, Salvia (25) Bali, Friau Wund. (4) Klimscha, Em. tót (2½) Szilágyi, Temesvár (12) Rózsa, Előjáró (4) Csezkovics, Maza (8) Homolya, Kirgiz (6) Gál, Montana (10) Dósi.

Felelős szerkesztő és kiadó:
MOVIK ZSIGMOND

Autó és motor

Hatszáz autókarambol történik havonta Magyarországon

Emelni kell a sofőrök erkölcsi színvonalát — A kötelező munkakönyv

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A balesetstatisztika csak nagyon hiányos képét adja az egész ország területén történő autóbaleseteknek, mert országúti motoroscsendőség hiányában a vidéken kevés autóbalesetről készül jegyzőkönyv. Az újságokban ismertetett autóbalesetek is csak jelentéktelen hányadát adják a fővárosi autószeleltűzőéseknek. Így körülmények között kevesen tudják, hogy a motorkerékpár és gázolási baleseteket leszámítva

Magyarországon havonta több, mint hatszáz autószeleltűzőzés történik.

Autóállományukat tekintve ez a szám a német, amerikai, angol és francia arányszámhoz viszonyítva megdöbbentően nagy. Valóban itt a végső ideje annak, hogy a hatóságok komoly intézkedéseket tegyenek e szegényes arányszám csökkentésére. Az autóbaleseteknek nemcsak a gyalogjáró közönség figyelmetlensége, nem is a figyelmeztető és jelző berendezések hiánya, hanem — nyíltan megmondjuk — elsősorban

soffőrállományunk morális alacsony-sága a fő oka.

A világról sem akarjuk megbántani a jó soffőröket, sőt éppen megkülönböztetésük érdekében volna egy-két szavunk. Amikor a soffőrök jó fele télen-nyáron, hóban, fagyban, esőben, évek hosszú során át minden baleset nélkül tud örködni a volán mellett, joggal felmerül az a kérdés, miért kell a másik felének és mindig ugyanennek sorozatos összeütközéseket okoznia. Ennek csak egy oka s egyetlen megoldása van. A világháború óta igen sok munkátlan és mindenütt sikertelenül próbálkozó ember megy soffőrnak. Régebben, ha valakinek semmi sem sikerült, biztosítási ügynöknek csapott fel. Ma a kormánykerékkel próbálkozik meg s veszélyezteti az emberek életét, tönkretesz a rája bízott vagyont.

A gépkocsivezetők lezüllesztésének megakadályozására külföldön kétféle rendszer terjedt el. Gyakorlati szempontból különösen szigorú vizsgát követelnek a sofőrjelölttől, vagy pedig bárkinek vizsga nélkül is adnak igazolványt, de ha saját hibájából balesetet okoz, igazolványát évekre, esetleg örökre is visszavonják.

Nálunk ezt a kettőt nagybölcsen úgy egyesítették, hogy a könnyű gyakorlati vizsga mellett olyan elméleti kérdéseket tesznek fel, akár a József-műegyetemen.

Ha emberben nem okoz kárt, a gépkocsivezető akárhány kocsiat összetörhet. Emiatt csak 10—20 pengőre büntetik. Notórius összeütközésknél megvárják, amíg valakit a másvilágra küld, csak azután történik erélyes intézkedés.

Ezen végre segíteni kell, mert a közbiztonság és polgártársaink élete borog itt veszélyben. Miután a soffőrvizsgáztatás reformját nálunk keresztültvinni nehéz, célravezetőbb és hathatóssabb eszközt ajánlunk. Minden olyan autóbalesetnél, amelynél a vezető vétkessége kétségen kívül megállapítható nyert, ha testi sérülés nem is történt, de nagyobb károsodásról van szó,

a rendőrhatalóság vezesse be a vezető igazolványába a baleset időpontját és a kárösszeg nagyságát.

Hivatásos soffőröknél ezenkívül tegyék kötelezővé az úgynevezett munkakönyv használatát. Ezáltal lehetségessé válnék, hogy a soffőr személye iránt nemcsak ott lehetne érdeklődni, ahol az jól, hanem ott is, ahol rosszul teljesítette kötelességét. Ezzel a rendszerrel egyrészt emelkednék a jó soffőrök értéke, másrészt megszűnnek az autóbalesetek jelentékeny része s megkönnyebbednek az egész közlekedési forgalom, ami egyformán érdeke a nagyközönségnek és a hatóságoknak.

Ha autó, legyen Mercedes Benz

A párisi motorkerékpárkiállítás a napokban ért véget. A kiállításra feltűnő sok kardánmeghajtasos szerkezet volt (Majestic, Magda, Helgett stb.) amiben nyilvánvalóan a sikeres BMW-motorkerékpár szerkezetek hatása érződik meg. Nagy számmal voltak képviselve a lemzalvázas gépek is, melyek közül a Mondiale kétüteműt kell különösen kiemelnünk. A motorok közül érdekes az 1930 JAP vízihűtéses 1100 ccm. o. h. v. és az ugyancsak Helgett-vázba szerelt JAP 680 ccm., amely főtengelyével a haladási irányval egyező elrendezést nyert, így a levegő mind a két szelepet egyenlő mértékben éri.

1930. Versenynaplár. A jövő évad legkimagaslóbb Grand Prix versenyei a következők: USA Indianapolisi, máj. 30.; Belgiumi 24 óras, júl. 5. és 6.; Németország, július 13.; Spanyolország, július 27.; Olaszország, Monza, szeptember 7.; Franciaország, szeptember 21.; A nemzetközi versenynaplárban Magyarország is szerepel három számmal: Balaton—Mátra túraút, június 7—8.; Gúggerhegyi június 29.;

a Svábhegyi verseny pedig szeptember 21-én lesz.

—Kelemen Mór: Az automobil közgazdasági jelentősége. Kelemen Mór gépészmérnök, a Magyar Vasúvek és Gépjármű Egyesülete főtitkára rendkívül értékes tanulmányt írt a Közgazdasági Enciklopédia-ban az automobil közgazdasági jelentőségéről. Kelemen főtitkár ennek a nagyfontosságú és időszerű kérdésnek egyik leghivatottabb magyarázója, aki évek hosszú során át folytatott külföldi tanulmányokat és ebből a témakörből a közelmúlt időben a Magyar Mérnök- és Építészegylet kiadásában egy standard munkája jelent meg és pedig az autobuszközlekedésről. Mostani, szentén nagy gondal készült tanulmányában a gépkocsi fogalmát tisztázza, annak hitelen történetét írja meg, majd számszerű adatokat közöl a gépkocsi-forgalom ugrásszerű emelkedéséről.

A berlini taxisok egyenruhája. Már Berlinben is rájöttek a taxisoffőr-egyenruha jelentőségére és 1930 május 1-től kezdve Berlinben valamennyi taxisoffőr kezdere kötelező lesz az egyenruha viselete. Jelmező a városi tanács előrelátására, hogy az egyenruhát nem egyszerre szerzetteti be a soffőrréssel, hanem 1929 augusztus 1-ig az egyenlő sapka, 1929 december 1-ig a köpeny és 1930 május 1-ig pedig az egyforma csatos cipő lesz kötelező.

CORDATIC